ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1995 йил 5 май
ЖУМА
№ 18 (5.642)
сотувда эркин нархда

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ҚУМҚЎРҒОН ДАЛАЛАРИДА

Пахтачиликда суяги қотган тажрибали деҳқонлар, мутахассислар бўлғуси ҳосил тақдири кўп жиҳатдан экиш муддатларига боғлиқлигини яхши билишади. Сурхондарё вилояти заршунослари кўкламнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланиб чигит экишни эрта бошлаган эди. Улар отни барвақт қамчилаб хато қилишмади. Иссиқ иқлимли воҳада барака уруғи тез униб чиқди. Жарқўрғон, Қумқўрғон, Ангор, Музрабод, Қизириқ районлари хўжаликларида чигит ернинг ўз намига ундириб олинди. Фурсатни ўтказмай дарҳол ниҳоллар парвариши бошлаб юборилди.

Айни паллада Қумқўрғон районидаги Сафар Бойматов номли жамоа хўжалигида ғўзаларга учинчи ишлов берилмоқда.

— Бир вақтнинг ўзида яганалаш ҳам қизғин бораяпти, — деди хўжалик раҳбари Эргаш ака Жумаев. — Пахтачилик бизга ота касб. Бобом ҳам машҳур деҳқон эдилар. Шу соҳада 33 йил тажриба орттирдим. Жорий йилда икки ярим минг гектар ерга барака уруғи қададик. Чигит экиш 10 иш кунида якунланди. Режамиз 8 минг тонна. Худо хоҳласа, 8 минг 200 тоннани мўлжаллаб турибмиз. Бундан ташқари 1600 гектар майдондаги ғалла етиляпти. Эрта-индин арпага ўроқ тушади. Янги ташкил этилган бир ярим минг гектар ердаги боғ-токзор бу йил ҳосилга кирди. 200 гектар майдондаги шоли гуркираб ўсаяпти. Колхозда 11 та қишлоқ, жами 4000 хонадон бор. Ҳаммаси газлаштирилиб, ичимлик суви билан таъминланган.

Ўтган йили пахтадан 60 миллион сўм даромад қилдик. Хўжаликда жон бошига 100 килодан ғалла, 30 килодан шоли тарқатилди. Вазирлар Маҳкамасининг қарорига асосан пахта толасининг 40 фоизи, ғалланинг 50 фоизи хўжаликлар ихтиёрида қолдирилиши деҳқонларимизнинг кучига-куч, ғайратига ғайрат қўшди.

Майдонлар ижарачиларга бўлиб берилган. Хўжаликнинг Чори Жўраев етакчилик қилаётган бригадасида ғўза парвариши намунали йўлга қўйилган. Ҳозир бу ерда учинчи культивацияга киришилди. Вилоят агросаноат бирлашмаси вакиллари, мутахассислар ниҳоллар ривожини назорат қилиб туришибди.

Раҳмонали АКБАРАЛИЕВ.

СУРАТДА: Моҳир механизатор Сафар Жўраев.
Муаллиф олган сурат.

ПАХТАКОР ШИЖОАТИ

Сўнгги йилларда Наманган вилояти деҳқонлари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинларидан мўл ҳосил олишда барча қийинчиликларни мардонавор енгиб келишмоқда. Бу йил ҳам шундай бўлди. Апрелнинг учинчи ўн кунлигида чигит униб чиққан пайкалларга, боғ-роғлару узумзорларга, хуллас далаю экинзорларга табиий офат хуруж қилди. Дўл ёғди ва жала қуйди. Масалан, 20 апрель куни шу манзара кучлироқ намоён бўлди.

Мутахассисларнинг ҳисобига кўра, жами 80 минг гектар экинзор, шундан 45 минг гектар пахта майдони дўл, жала ва селдан зарарланди. У Уйчи, Янгиқўрғон, Чортоқ ва Чуст туманлари далаларига анча зиён етказди.

Вилоят раҳбарлари ва мутахассислари фавқулодда чора-тадбирлар кўришди. Зудлик билан вилоят ҳокимининг ўринбосари Икром Нажмиддинов бошчилигида штаб иш бошлади. Кўрилган тадбирлар туфайли вилоятнинг 95 минг гектарлик пахта майдонларида ниҳоллар тўлиқ ва бехато бўлишига эришилди. Шу кунларда 31 минг гектардаги ғўза ниҳоллари 1-2 тадан, 7 минг гектардан зиёд майдонда эса 2-3 тадан чинбарг кўрсатди. Ғўза пайкаллари ёппасига биринчи ишловдан чиқарилди. Биринчи озиқлантириш эса 10 майда ниҳоясига етказилиши кўзда тутилмоқда.

Ҳозир вилоят пахта далаларида 1700 тадан ортиқ чопиқ агрегати унум билан ишлаяпти. Вилоят ҳокимлиги деҳқончилик-саноати мажмуи мутахассислар гуруҳи раҳбари Одилхон Қориевнинг айтишича, наманганлик заршунослар жорий йилда ҳам пахтадан, шунингдек қишлоқ хўжалиги барча экинларидан мўл ҳосил етиштириш иштиёқида ва ислоҳотларни муваффақиятли амалга оширишда устивор меҳнат қилишаяпти.

Абдунаби ҚОРАБОЕВ.
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МИЛЛИЙ ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИ ТЎҒРИСИДА

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси биринчи сессиясининг қарорларига мувофиқ, миллий хавфсизлик масалалари бўйича давлат сиёсатини ишлаб чиқиш ва мувофиқлаштириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурида Миллий хавфсизлик кенгаши — хавфсизликни таъминлаш соҳасида давлатнинг ички ва ташқи сиёсати масалалари бўйича маслаҳат органи ташкил қилинсин.

2. Ўзбекистон Республикасининг Миллий хавфсизлик кенгаши тўғрисидаги Низом ва унинг аъзолари таркиби тасдиқлансин.

3. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги тегишли вазирликлар ва идоралар билан биргаликда кейинчалик Ўзбекистон Республикасининг Олий Мажлиси муҳокамасига тақдим этиш учун «Миллий хавфсизлик тўғрисида»ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 1 май.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИДА ФАШИЗМ УСТИДАН ҚОЗОНИЛГАН ҒАЛАБАНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН АМНИСТИЯ ТЎҒРИСИДА

Иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллиги муносабати билан, инсонпарварлик принципига амал қилиб, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 93-моддасининг 20-банди асосида

ҚАРОР ҚИЛАМАН:

1. Қуйидаги маҳкумлар озодликдан маҳрум қилиш, шунингдек озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган жазолардан озод қилинсинлар:

А) Иккинчи жаҳон урушининг қатнашчилари, шунингдек Чернобиль АЭСидаги ҳалокат оқибатларини бартараф қилишда қатнашган шахслар;

Б) аёллар ва вояга етмаганлар;

В) 60 ёшдан ошган эркаклар;

Г) биринчи ва иккинчи гуруҳ ногиронлари.

2. Эҳтиётсизлик оқибатида содир этган жиноятлари учун ҳукм қилинган ва тайинланган муддатнинг камида ярмини ўтаб бўлган шахслар жазодан озод қилинсин.

3. Биринчи марта қасддан жиноят қилиб, беш йилгача муддатга озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинган ва тайинланган муддатнинг камида ярмини ўтаб бўлган шахслар жазодан озод қилинсин.

4. Мазкур Фармон асосида озод қилинмайдиган қуйидаги шахсларнинг ўтаб бўлинмаган жазо муддати қисқартирилсин:

А) ахлоқ тузатиш ишларига, қамоққа ҳукм қилинганларнинг, шунингдек эҳтиётсизлик оқибатида жиноят содир этганларнинг қолган муддати — ярмига;

Б) биринчи марта қасддан жиноят қилганлиги учун беш йилгача муддатга озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинганларнинг қолган муддати — учдан бир қисмига;

В) биринчи марта қасддан жиноят қилганлиги учун беш йилдан ортиқ муддатга озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинганларнинг қолган муддати — тўртдан бир қисмига.

5. Ўта оғир жиноятлари учун, ўқотар қуроли билан ҳамда гиёҳвандлик воситаларини сотиш ва ўтказиш билан боғлиқ жиноятлари учун ҳукм қилинганларга, ўта хавфли рецидивистларга, шунингдек жазони ўташ тартиботини ашаддий бузувчиларга нисбатан ушбу Фармоннинг 1,2,3-моддалари қўлланилмасин.

Фармоннинг 4-моддасига мувофиқ тартиботни ашаддий бузувчиларнинг жазо муддати қисқартирилмасин.

6. Фармон эълон қилинган кундан бошлаб кучга киради ва тўрт ой мобайнида ижро этилиши лозим.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 3 май

ҒЎЗА ПАРВАРИШИДА ЗАРБДОР ПАЛЛА

Тажриба, таҳлил, таклиф

Шу йил 14 мартда Тошкентда ўтказилган пахтакорларнинг кенгашида сўнгги йилларда чигит экишнинг оптимал муддатларга нисбатан 15-20 кун кечиктириб ўтказилиши, бу эса кўсакларнинг кеч очилишига, ҳосилдорлик кескин пасайишига сабаб бўлаётганлиги қаттиқ танқид қилинган эди. Кенгашда бу камчиликка чек қўйиш, чигитни бир кун ҳам кечиктирмай қулай муддатларда экиб олиш, тўлиқ гектарлар ҳосил қилиш ва пировардида астойдил меҳнат эвазига 1995 йилда мўл ҳосил яратиш бўйича мурожаат қабул қилинган эди. Мурожаатга жавобан Андижон, Наманган ва Тошкент вилоятларининг кўпгина туман хўжаликларида чигит экишга март ойининг охирида киришилиб, улар пайкалларга уруғ қадашни қисқа муддатларда — 12-15 апрелда тугатишга эришдилар. Натижада эрта экилган пайкалларда апрелнинг биринчи ярмида яшил ниҳоллар ҳосил қилинди.

Афсуски, айрим хўжалик раҳбарлари ва мутахассислари чигитни тез ундириб олиш, қатор ораларини культивация қилиш, ғўзани яганалаш ва бошқа муҳим агротехника тадбирларни ўтказишда сусткашликка йўл қўймоқдалар. Бу эрта экишдан кўзланган самарани бой беришга олиб келиши мумкин. Пахтакорларнинг шу кунги вазифалари барча пайкалларда мурғак ниҳолларнинг ҳолатидан хабардор бўлиб, тегишли агротехник тадбирларни кечиктирмасдан, юқори сифатли қилиб ўтказишдан иборатдир.

Агар далада ниҳоллар тўлиқ бўлмаса, дарҳол хатосига чигит экиш ишларини ташкил қилиш лозим. Чигит униб чиқмаган майдонларни аниқлаш учун ҳар бир хўжаликда тажрибали мутахассислардан иборат комиссия тузиб, апрелда экилган майдонларни иложи борича бузиб экмасдан, ниҳолларни тўлиқ ундириб олиш чораларини кўриш керак. Чунки май ойида ҳосил бўлган пайкалларнинг ғўзаси 150-200 даража самарали ҳароратни кам олиб, апрелда экилган ғўзадан 5-7 центнер кам ҳосил беради ва кеч очилади. Шунинг учун ўтган йилларга ўхшаб ҳадеб бузиб экмасдан, оласига экишни қўллаб, тўлиқ гектарлар ҳосил қилишни таъминлаш лозим.

Табиийки, кўп ҳолларда ёғингарчиликлар бўлиб ўтади, қатқалоқни 1-2 кун ичида йўқотиб, чигитни ундириб олиш чораларини кўриш керак. Шуни ҳам унутмайликки, айрим майдонларда чигит экилгандан сўнг ҳароратнинг кескин кўтарилиши натижасида тупроқдаги намлик камайиб кетиб, чигитлар тўлиқ униб чиқмаяпти. Бундай пайкалларда тезда маълум меъёрда чигит суви беришни ташкил қилиш лозим.

Ўзбекистон пахтачилик илмий тадқиқот институтида ўтказилган тажриба маълумотларига қараганда, сувнинг миқдорини гектарига 600-700 м³ дан оширмаслик керак. Далаларни тезда сувдан чиқаришда тупроқнинг механик таркиби, далаларнинг нишаблигини ҳисобга олиб қатор оралиғи 60 см ли қилиб экилган далаларда эгатларнинг узунлиги 80-120 метрдан, 90 см ли қилиб экилган далаларда эса 100-150 метрдан ошмаслиги керак. Чигит сувини беришда қатор оралиғи 60 сантиметрли далаларда эгат оралатиб, 90 сантиметрлисида ҳар эгатга сув таралса яхши натижа беради.

Пахтадан юқори ҳосил етиштиришда ниҳолларни тўғри муддатларда яганалашнинг аҳамияти катта. Бу тадбир, айниқса, гектарига кўпроқ чигит экилган майдонларда кечиктирмай бажарилиши талаб қилинади. Аниқ миқдорда чигит ташлаб экилган далаларда ҳам кўчатларнинг қалинлигини текширувдан ўтказишни унутмаслик керак. ЎзПИТИнинг маълумотларига ва кўпчилик илғор хўжаликларнинг тажрибаларига қараганда, яганалашни ҳар бир пайкалда тўлиқ ниҳоллар пайдо бўлишидан бошлаб ғўза ниҳоли 2-3 чин барг чиқарган даврда — 7-8 кунда тугаллаш мақсадга мувофиқдир.

Минг афсуски, 1994 йили айрим хўжаликлар яганалашни 4-5 чин барг чиқаргунча июнь ойигача чўзиб, ниҳолларни уринтириб қўйишди. Натижада кўсакларнинг очилиши 10-12 кунга кечикди, ҳосилдорликнинг 3-6 центнерга камайишига олиб келди. Самарқанд, Сирдарё, Хоразм ва Қашқадарё вилоятларида ниҳоллар тўла униб чиққан майдонлар кўп бўлишига қарамай, ўтган йилги хатони такрорлаб, ғўзани яганалаш суст ва сифатсиз олиб борилмоқда. Бу тадбирни ўтказишдан олдин қаторларнинг ҳар метрида қанча кўчат қолдирилишини яхши тушунтириш ва унинг бажарилишини назорат қилиб бориш жуда муҳим. Кўп ҳолларда бунга эътибор берилмаслик оқибатида керагидан анча кам миқдорда кўчат қолдирилиши салбий оқибатларга олиб келади. Ваҳоланки, юқори ҳосил тўплашда тупроқ шароити ва ғўза навлари хусусиятларининг ҳисобга олиниши, кўчат қалинлигини тўғри белгилаш жуда ҳам муҳим омилдир.

ЎзПИТИ ва бошқа илмий тадқиқот муассасаларида ўтказилган тажрибалардан келиб чиққан ҳолда ўрта толали навларининг кўчат қалинлиги ҳар гектар ерда қуйидагича бўлишини тавсия этамиз:

— унумдорлиги юқори бўз тупроқли, сизот сувлари чуқур, ўтлоқи, соз тупроқли, сизот сувлари 1,5 — 2,0 метр чуқурликда жойлашган ерларда кўчат қалинлиги 80-90 минг, унумдор, сизот сувлари ернинг бетига яқин ёки чуқур жойлашган ўтлоқи тупроқларда эса гектарига 90-100 минг туп;

— унумдорлиги кам тақир тупроқларда, шағал, қумоқ қатлам юзароқ жойлашган, механик таркиби енгил ва ғўзалар паст бўйли бўлиб ўсадиган ерларда 130-140 минг туп.

Шўрланган ерларда, шўрланмаган ерларга нисбатан, яганалаш пайтида 10-15 фоиз кўпроқ кўчат қолдириш лозим, чунки ғўзанинг ўсиш даврида, тахминан шунча кўчат, тузларнинг юзага кўтарилиши натижасида нобуд бўлиши мумкин.

Маълумки Қашқадарё, Сурхондарё вилоятларининг айрим туманларида ингичка толали «Термиз-24», «Ашхобод-25», «Қарши-8» навлари экилади. Бу навларнинг ҳам кўчат қалинлиги тупроқ шароитига қараб 120-160 минг туп атрофида бўлиши мақсадга мувофиқдир. Агар тавсия қилинган кўчат қалинлигидан 10-20 минг туп кўп ёки кам бўлса ҳосилдорлик гектарига 10-15 фоиз камайиб кетишини тажрибалар кўрсатди.

Ниҳолларнинг ривожланишини жадаллаштириш мақсадида ғўза қатор ораларини эрта муддатларда сифатли ишлашга аҳамият бериш керак. Дастлабки ишловни кечиктириш пахта пайкалларини ўт босиб кетишига ва илдиз чириш касаллигига олиб келиши мумкин. Шунга кўра культивацияни эрта бошлаб юбориш тупроқнинг юза қатламини юмшатиш билан бирга ҳаво алмашувини ҳам яхшилайди, даланинг ўт босишини камайтиради.

Ғўза қатор ораларига ишлов беришда чопиқ агрегатларига бегона ўтлар илдизини қирқиш учун ротацион, юлдузча, қирқувчи куракча, ККО туркумидаги чуқур юрар юмшатгич, агар лозим бўлса, ўқсимон юмшатгичлар ўрнатиш керак. Қатор оралари 90 сантиметр бўлган пайкалларда ҳар бир эгатга иккита сферик диск ёки икки жуфт ротацион юлдузча, кенглиги нисбатан камроқ 165 миллиметр бўлган ғўза қатор ораларига ишлов берилганда тўртта қирқувчи куракча ва битта чуқур юрар ёки ўқсимон юмшатгич жойлаштириш лозим. Агар далаларда бегона ўтлар кам бўлса, тупроқни майин юмшатиш учун биринчи ишловда ҳам қирқувчи куракчалар ўрнига юмшатгич куракчаларни қўллаш мақсадга мувофиқдир. Мабодо пайкалларда бегона ўтлар ва унинг қолдиқлари кўп бўлса, ротацион юлдузчалар ўрнига албатта қирқувчи ишчи панжаларини қўллаш керак. Қирқувчи мосламани ниҳолдан 6-8 см. йироқликда ва 6-7 см. чуқурликда юрадиган қилиб жойлаштириш лозим.

Чопиқ агрегатлари пайкалларда ишлаётган пайтда ишчи органларининг белгиланган чуқурлиги ва ниҳолдан узоқлигини кузатиб бориш даркор. Акс ҳолда культивация сифати пасайиб, ниҳолларга шикаст етиши мумкин. Биринчи ишловда ротацион юлдузчаларни ниҳолдан 4-5 сантиметр узоқликда, 3-5 сантиметр чуқурликда қилиб жойлаштирган маъқул. Кейинги ишловда эса чуқурлигини 6 сантиметр ва ундан ҳам чуқурроқ жойлаштириш мумкин. Зеро, тупроқнинг майин бўлиши учун культиватор ишчи панжаларини тўғри жойлаштириш катта аҳамиятга эга. Қатор оралари 90 сантиметр бўлган пайкалларда ҳар бир қаторга еттита юмшатгич ва битта чуқур юрар ишчи панжаси жойлаштириш даркор. Биринчи ва иккинчи жуфт юмшатгичларни 6-8 сантиметр, учинчи жуфт ҳамда эгат ўртасидаги юмшатгични 8-10 сантиметр чуқурликда юрадиган қилиб жойлаштириш мақсадга мувофиқдир. Қатор оралари 60 сантиметр бўлган культиваторга 21 та юмшатгич ва 5 та чуқур юрар, қатор оралари 90 сантиметр бўлганда 29 та юмшатгич ва 5 та чуқур юрар ишчи панжалари қўйилса кифоя.

ЎзПИТИ ва кўплаб илғор хўжаликларнинг тажрибаларида аниқланишича, ниҳоллар униб чиққан даврда тупроқда озуқа моддалар етарли миқдорда бўлмаса ўсимликларнинг ривожи кечикади. Бундай ҳол айнан бу йил намоён бўлмоқда. Бундай ҳолларда ғўзаларни биринчи озиқлантиришни тезда культивация ўтказиш билан бир вақтнинг ўзида олиб бориш керак. Май ойининг охиригача ҳар гектарга 40-50 килограмм соф азот (гектарига 120-150 килограмм аммиакли селитра ёки 80-100 килограмм мочевина) солиниши даркор. Агар куз пайтида ер ҳайдашдан олдин ва баҳорда фосфор ўғитлар тупроққа солинмаган бўлса, унда ҳар гектар ерга 200-250 килограмм суперфосфат ёки 100-120 килограмм аммофос азот ўғитлари билан аралаштирилиб берилади. Тупроқда ҳаракатчан фосфор миқдори етарли таъминланган далаларга фосфорли ўғитлар берилмайди. Шуни эсдан чиқармаслик керакки, ғўза ёш даврида етарли озуқа моддалари билан таъминлангандагина ўсимликларнинг ўсиши ва ривожланиши жадаллашади, улар барвақт ҳосил шохларини, шона ва гулларни етиштиради. Натижада мўл ҳосил эрта йиғиб олинади. Минерал ўғитлар билан тупроққа ҳар килограмм азотга 2,0-2,5 кг ҳисобидан чиритилган ва эланган гўнг аралаштириб берилса (айниқса калий элементи етишмаган пайкалларда), ниҳолларнинг ривожланиши тезлашади. Шуни таъкидлаш лозимки, органо-минерал аралашмалар қўлланилганда тупроқдаги микробиологик жараёнлар жадаллашади, ғўза минерал ўғитларни яхши ўзлаштиради.

Маълумки, зараркунандаларга қарши биологик ва химиявий кураш чоралари қанча барвақт ва тўғри ўтказилса ўсимликларни ҳимоя қилиш самараси шунча кучли бўлади. Кемирувчи ҳашаротлар тухумига қарши трихограммани 3 марта, ҳар 5-7 кун оралатиб гектарига биринчи марта 60 минг, иккинчи марта 80 минг ва учинчи марта 60 минг донадан тарқатилади. Шу кунларда пахта майдонлари атрофидаги бегона ўтларда ўргимчаккана, трипс, ғўза ва акация шираси ривожланиши кузатилмоқда, Ҳаво исиши билан улар ғўзага ҳам ўтиши мумкин. Улар тарқалиб кетмаслиги учун ҳар бир далани назорат остига олиб, кузатиш ишларини амалга оширишни — зараркунандалар пайдо бўлган жойларда тезда кимёвий кураш чораларини амалга ошириш лозим. Бунинг учун юқорида қайд этилган ҳашаротларга қарши сумиалфа (0,4-0,5 га/л), телстар ёки каратэ (0,5 га/л), БИ-58 (1,5-2,0 га/л) ёки бошқа кимёвий дорилардан фойдаланиш тавсия этилади. Бу препаратларни сепишни енгиллаштириш учун культиваторга ПГС мосламаси тақиб ишлатиш яхши самара беради. Ўргимчакканага қарши кураш учун жойларда марказлаштирилган ИСО (оҳак ва олтингугурт қайнатмаси) тайёрлашни ташкил қилиш керак. Афсуски, кўп жойларда бу ишлар ҳали яхши йўлга қўйилмаган.

Хуллас, пахтачиликда юқори самараларга эришиш ҳар доимгидек, бозор иқтисодиёти шароитида ҳам улуғ вазифадир. Бу ҳақиқатни унутмаган ҳолда пахтадан юқори хирмон кўтириш учун барча тадбирларни ўз вақтида, аъло ва сифатли ўтказмоғимиз зарур. Пировард натижада шунга эришайликки, хирмонимиз юксак, юзимиз ёруғ бўлсин.

Р. ИСАЕВ,
Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик вазирлигининг деҳқончилик бош бошқармаси бошлиғи.
С. САЙДУМАРОВ,
ЎзПИТИ бўлим бошлиғи.
Т. ЗОКИРОВ,
профессор.
Э. ШАРОПОВ,
бўлим бошлиғи.

ҚЎШ ХАБАР

● ХОРАЗМ

Сифатли ишлов мўл ҳосилга гаров. Буни яхши билган Хоразм вилояти деҳқонлари кундан-кунга бўй чўзаётган ғўза қатор ораларига сифатли ишлов бермоқдалар. Бу борада Янгиариқ туманидаги «Остона» жамоа хўжалигининг Худойназар Эрназаров бошлиқ бригадаси аъзолари пешқадамлик қилишмоқда. Ишбилармон бригада даласида ниҳоллар барқ уриб ўсмоқда. Ғўза қатор оралари юмшатилмоқда. Хўжаликнинг 880 гектар ердаги дуркун ғўзалари ривожи кўзни қувонтиради.

***

● АНДИЖОН.

Пиллачилик — вилоят меҳнаткашларининг азалдан меҳр қўйган касби. Ипак етиштириш элни шойи-атласга буркаш, юрт чиройини, Ватан куч-қудратини ошириш демакдир. Шу кунларда Комсомолобод, Балиқчи, Марҳамат тумани меҳнаткашлари ипак қуртини яхши боқиб, бошқаларга ўрнак бўлишмоқда. Биргина Комсомолобод туманида бу йил минг қути ипак қурти парвариш қилинмоқда. Тажрибали пиллакорлар ҳар қути қуртдан 50-60 килодан ҳосил олиш ниятидалар. Пиллачиларнинг кунни тунга улаб самарали ишлашлари учун хўжаликларда шарт-шароит яратилган. Ипак қурти боқаётган ҳар бир хонадонга ун, пахта мойи, 250 сўмдан пул берилди. Хонадонлар етарли ўтин-кўмир, сўкчак, қоғоз билан таъминланди. Айни кунларда ипак қурти парвариши қизғин.

Ғ. ОБИДОВ.

Ҳокимлик — халқ ҳокимияти тимсоли

ИШОНЧНИ ОҚЛАШ — ФАРЗ

Раҳима Ҳакимова бир неча йилдирки, Самарқанд туманига раҳбарлик қилиб келмоқда. Ўзининг ишбилармонлиги, тадбиркорлиги билан элга танилган. Мухбиримиз Олий Мажлис депутати Р. Ҳакимова билан амалга оширилаётган ишлар, режалаштирилган юмушлар тўғрисида суҳбатлашди.

— Раҳима Ҳакимовна, бозор иқтисодиёти шароитида иш юритиш, иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш қандай боряпти?

— Дарҳақиқат, бозор иқтисодиёти янгича ишлаш, хўжалик юритишнинг даромад келтирувчи усулларини қўллаш, имкони борича тайёр маҳсулот ишлаб чиқишни талаб қилмоқда. Табиийки, бундай шароитда тадбиркорлик, омилкорлик, имкониятлардан оқилона фойдаланиш ҳар кунги иш усулига айланиши лозим. Биз ҳам шунга интиляпмиз.

Туман сабзавотчилик, мевачилик ва узумчиликка ихтисослашган. Бизда тайёр қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш имкониятлари катта. Утган йиллар мобайнида бир неча кичик корхоналар ишга тушди.

Шундай корхоналардан бири — «Парвона» деб номланади. Бу ерда кунига 15 тоннагача сутни қайта ишлаш мумкин. Ҳозир дудланган пишлоқ, шоколадли пишлоқ, сариёғ ва шоколадли сариёғ каби олти хил маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Корхонада 25 киши иш билан таъминланди.

Айни пайтда туманимизда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишловчи ўнлаб кичик корхоналар фаолият кўрсатаяпти. Бу ҳам иқтисодиётнинг ўнгланишига ёрдам берса, ҳам одамларни иш билан таъминламоқда. Бу борадаги ишларни фаол давом эттирмоқдамиз. Саъй-ҳаракатлар ўз самарасини бермоқда. Утган йили 67 минг 300 тонна сабзавот, 1710 тонна картошка, 1730 тонна узум, 4626 тонна мева топширилиб, бу борадаги топшириқлар ошириб уддаланди.

— Туман ҳудуди Самарқанд шаҳрига туташиб кетган. Саноат корхоналари ва уй-жой қурилиши муносабати билан экин майдонлари йилдан-йилга қисқариб бормоқда. Бу ишлаб чиқариш режаларига таъсир қилмаяптими?

— Саволингиз ўринли. Лекин биз ҳосилдорликни ошириш, деҳқончилик маданияти ва агротехника қоидаларига қатъий амал қилиш ҳисобига муаммони ҳал этишга ҳаракат қилаяпмиз. Шу боис туманда маҳсулот етиштириш йилдан-йилга ошиб бормоқда. Биз ҳар бир қарич ердан унумли фойдаланиб, қишда ҳам шаҳар аҳолисини ноз-неъмат билан тўла таъминлашга интилмоқдамиз. Бу ҳам дурустгина даромад манбаларидан биридир.

Мавжуд 45 деҳқон (фермер) хўжаликлари эса бу ишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Хуллас, бу тадбирларда ҳар бир миришкорнинг улуши бор дейиш мумкин. Илгари туманимизда рентабеллик даражаси 24 фоиздан ошмасди. Ҳозир бозор иқтисодиётининг қийинчиликларига қарамасдан, бу кўрсаткич 34 фоизни ташкил қиляпти. Жорий йилда ҳам соҳибкорларимизнинг нияти улуғ. Давлатга 65 минг тонна сабзавот, 20 минг тонна узум, 12 минг тонна мева, 11 минг тонна дон, 1700 тонна картошка топшириш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

— Бозор иқтисодиётининг қийинчиликлари таъминотга, маданий-маиший соҳадаги қурилишларга ўз таъсирини ўтказмаяптими? Аҳолини ижтимоий жиҳатдан муҳофазалаш қай аҳволда?

— Жорий йилнинг январь ойида Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган йиғилишда Президентимиз боқимандалик бор жойда ишлар олдинга силжимаслигини уқтирганди. Туман ҳокимлиги бундай нуқсон содир бўлишига йўл қўймади. Масалан, бизда ҳозир бирорта хўжалик техника, эҳтиёт қисм, минерал ўғит, қурилиш материалларини излаб овора бўлмайди. Хўжалик раҳбарлари бевосита ўзининг иши билан шуғулланишади. Таъминот масаласи билан эса тумандаги «Оҳангдор» қишлоқ хўжалик техникасини таъмирлаш корхонаси шуғулланади. Мазкур ташкилот аъзоларининг фидойилиги туфайли бизда доимо исталган эҳтиёт қисмни топиш мумкин. Қурилиш материалларини ҳам шу ташкилот топади.

Туман аҳолиси тўла ичимлик сув ва газ билан таъминланган. Иқтисодий қийинчиликларга қарамасдан йилдан-йилга маданий-маиший соҳага хизмат кўрсатувчи шохобчалар қурилиши кўпаймоқда. Масалан, 1994 йили бешта ўрта мактаб, 3та болалар боғчаси, битта касалхона, битта амбулатория, иккита бозор, иккита тегирмон, учта чойхона қурилиб, фойдаланишга топширилди. Шу билан бирга 3340 квадрат метр уй-жой бунёд этилди. 7 километр масофали янги йўл қурилди. Хуллас, бу борадаги ишлар ёмон эмас, деган фикрдаман.

Яқинда фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллиги нишонланади. Иккинчи жаҳон уруши жанггоҳларида туманимиздан 3610 киши ҳалок бўлган. Уларнинг хотирасига туман марказида ёдгорлик бунёд этилди. У байрам арафасида қуриб битказилди

— Раҳима Ҳакимовна, Сиз йирик туманнинг раҳбари, Олий Мажлис депутати, қолаверса уй бекасисиз. Шунча ишга қандай улгурасиз?

— Албатта осонмас. Лекин вақтнинг қадрига етишга одатланилса, ҳамма ишга фурсат топилади. Қабулимга келган бирор киши ҳозиргача иши битмай кетгани йўқ. Бундан ташқари, халқ ишончи қанот бағишлайди. Хизмат вазифаси билан боғлиқ машаққатларни енгиб ўтиш, оилавий ҳаётга тегишли вазифаларни бажаришга имкон беради. Ҳурматли Президентимизнинг жамиятимиз ҳаётида хотин-қизлар мавқеини янада орттиришга қаратилган махсус фармони ва унда белгиланган тадбирлар эса жуда катта далда бўлди. Ўйлайманки, давлат ва жамоат ишларига оқила аёлларимиз, табаррук онахоналаримизу серғайрат опа-сингилларимиз кўпроқ жалб этиладиган бўлса, жамиятимиздаги барқарорлик, осойишталик янада мустаҳкамланиб, яратувчанлик ишлари тағин ҳам жадаллашади. Олий Мажлиснинг иккинчи сессиясида ҳам жамиятимизнинг долзарб масалалари муҳокама қилинади.

Суҳбатдош: Ҳ КАРИМОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЯНГИ ҚЎШМА КОРХОНА

Наманган вилоятининг Норин туманида, Ҳаққулобод шаҳрида тиббиётда ишлатиладиган пахта ишлаб чиқарадиган завод қурилиши бошланди. Лойиҳадаги қувватига кўра, корхона йилига беш минг тонна маҳсулот ишлаб чиқаради.

Завод қурилишида ўзбекистонликлар билан бирга Россиянинг, хусусан Москванинг «Рустошқисавдо» акционерлик жамияти қурувчилари иштирок этишяпти. Пайчилар орасида «Агрострой-1» вилоят тресги, Норин тумани меҳнат биржаси, бир қатор пахтакор хўжаликлар ҳам бор. Янги корхонада мингдан ортиқ киши иш билан таъминланади.

Ўртачирчиқ туманидаги «Янги тўлқин» жамоа хўжалиги деҳқонлари чигит экишни биринчилар қаторида тугаллаб, айни кунларда ниҳолларга ишлов беришни бошлаб юборишди. Бу муҳим тадбирда ўзининг 26 йиллик бой тажрибасига эга моҳир механизатор Аъзамжон Бўрибоев ҳар доимгидек пешқадамлик қилмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Илғор жонкуяр механизатор А. Бўрибоев. 2. /чапдан/ Механизатор Толибжон Исаев ва хўжаликнинг бош муҳандиси Нуриддин Турғуновлар 8-бригада даласида.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ҚУТ-БАРАКА ЙЎЛИ

Баҳор далаларга бор сепини ёйди. Экинлар гуркираб ривожланиш палласига кирди. Уфқларга туташиб кетган не-не пахта майдонлари барака уруғини бағрига олиб, замин соҳибига ямяшил пайкалларни туҳфа этди. Эндиликда заршуносларимизнинг меҳнати янада устиворлик касб этади. Урганч туманидаги «Пахтакор» жамоа хўжалиги далаларида бугун шундай манзара. «Пахтакор»ликлар номига ва шаънига монанд ғайрат-шижоат билан меҳнат қилишмоқда.

Аслида бу хўжалик уруғчиликка ихтисослашган тумандаги нуфузли жамоалардан бири ҳисобланади. Бу йил улар биргина пахтанинг ўзидан 940 гектар ерда деҳқончилик қилишмоқда. Бунинг 50 фоизига «175-Ф», қолган ярмига «Юлдуз» навлари қадалган пайкалларда ғўза ниҳоллари тўлиқ униб чиқиб, ер юзини экинларнинг яшил мавжи қоплади.

— Даладаги ишларнинг деярли 80 фоизи техника ёрдамида амалга оширилди, — дейди хўжалик раҳбари Раҳматжон Зоирхонов. — Биз бор техникамизни авайлаб-асрашни, механизаторларимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашни йўлга қўйганмиз. Шу боис ҳам экишга тайёргарлик ҳар жиҳатдан намунали ташкил этилди. Ерлар узоқ муддатга ижарага берилди — бу эса бирламчи, манфаатдорликни, иккиламчи масъулиятни оширади. Экиш олдидан ҳар гектар ерга 35-40 тоннадан маҳаллий, 150 килограммдан минерал ўғит солинди. Хўжалигимиз муҳандиси Аҳмаджон Матқурбоновнинг ташкилотчи ва тадбиркорлигини алоҳида айтиш керакки, у елиб-югуришдан асло толиқмайди. Аксинча ўзини жамоамизнинг бир аъзоси сифатида ҳис этган ҳолда масъулиятли вазифасини бақамти адо этади. Механизаторларнинг кўнглига ҳамишда ойдин йўл излайди. Натижада 22 та ер суриш, 25 та чопиқ трактори, 19 та юк транспорти, 10 та сеялка, 5 та чизел, 30 та мола долзарб мавсум — чигит экишга пухта созланган ҳолда жалб этилди. Қарабсизки, ишлар юришгандан-юришиб кетди. Деҳқоннинг иши ўнгидан келиши — қут-баракага йўл, демакдир.

Хўжалиги раиси айтганидек, жамоа деҳқонлари йилнинг баракали хирмонини бунёд этиш учун ғайрат камарини белга маҳкам боғлашган. Матқурбон Оллаберганов, Хударган Юсупов ва бошқа тадбиркорлар бошлик бўлган бригадаларда ғўзанинг биринчи ишловига ғоят масъулият билан киришилганига анча бўлди. Бу албатта манфаатдор механизаторларнинг жонбозликлари туфайли амалга оширилмоқда. Камоладдин Ҳофизов, Эркин Бекжонов, Уктам Холлиев, Олим Рўзматов, Умар ва Раззоқ Қаландаров сингари техника жиловкорлари кўкламнинг ҳозирги юмушларида ҳам пешқадамлар сафида боришаяпти. Меҳнат шижоати эса мурғак ниҳолларнинг кунда бир яшнаб, бўй чўзишига имкон яратаяпти. Бир томонда пайкаллар қуёш нуридан баҳраманд бўлиб, мавжига мавж қўшаётган бўлса, иккинчи тарафдан бободеҳқон қалб қўри билан яна бир бор яшнамоқда.

Фарҳод МУҲАММАДИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

СУРАТЛАРДА: 1. (ўнгдан) хўжалик раҳбари Раҳматжон Зоирхонов, механизатор Камоладдин Ҳофизов ва бригада бошлиғи Матқурбон Оллабергановлар пайкал бошида — улар янги режалар хусусида ўзаро кенгашиб олмоқдалар. 2. Хўжаликнинг Хударган Юсупов етакчилик қилаётган бригада даласида.

Муаллиф олган суратлар.

Хусусийлаштирилган фермаларда

БОЙМАНОВНИНГ БОЙЛИГИ

Абрай Боймановни кўпдан биламан. Эсини таниганидан буён чорвада ишлайди. Оддий молбоқарликдан ферма мудири вазифасига кўтарилган. Аммо бу ўзгариш унинг юриш-туришида унчалик кўзга ташланайди. Ҳалол меҳнати билан нон топиб ейди, босиқлик билан иш юритади. Ҳар нарсага ёниб-куявермайди. Шошқалоқ одамларни ёқтирмайди. Енгил-елпи иш билан кун кўрувчилар билан суҳбатлашиш юрагига сиғмайди. Одамларни ҳар доим покликка чорлайди. Ким-ки меҳнатини севса, ўшани эъзозлайди, ундан ёрдамини аямайди.

Абрай Бойманов билан ҳар гал учрашганимда руҳимда бир тиниқлик, енгиллик ҳис қиламан. Унинг юрт ишқи билан ёниб-куйиши ўзи билан бирга меҳнат қилаётганларни ҳам шу қутлуғ йўлдан бошлаб бораётганлиги менга бир олам завқ-шавқ бағишлайди. Суҳбатдошимнинг энг ажойиб фазилатларидан бири меҳнаткаш инсонга муносабати. У бундай инсонларни бугунги иқтисодиётимиз қаҳрамонлари деб билади. Уларга ишонади, кеpакли пайтда суяйди ҳам. Шу боисдан ҳам у раҳбарлик қилаётган жамоада ҳамма аравани баравар тортишга одатланган. Мен бажараётган вазифа оғир, кўп меҳнатни талаб қилади, деювчиларни учратмайсиз.

Зоир Турдиқулов «Боғобод» ҳиссадорлик жамияти раиси ўринбосари сифатида маош олиши керак. Унга ҳисобчилик вазифаси ҳам юклатилган. Ҳар иккаласи ҳам юксак масъулиятни талаб этади. Шунинг учун ишдан кечикиши мумкин эмас. Кечикса, соғилган сутни ким қабул қилиб олади? Эртталаб қанча сут соғилганлигини ким аниқлайди. Маҳсулотни сут комбинатига ким жўнатади, бу корхонага кўрсатиладиган ҳужжатларни ким расмийлаштиради? Ҳисобчи ишга кечикиб келадиган бўлса сигирларга эрталабки соғин учун неча килограммдан ем ўлчаб берилишини ким ҳал қилади, ҳар бир сут соғувчи қанчадан маҳсулот топширилганлигини ким дафтарга туширади?

Бу хилдаги саволларнинг чегараси йўқ. Лекин уларнинг бирортасини жавобсиз қолдириш мумкин эмас. Ҳар бир соғувчи бир кунлик меҳнат ҳақи неча сўмни ташкил этаётганини ҳам билгиси келади. Бу масалани ҳам ҳисобчисиз ҳал этиб бўлмайди. Кечки соғимда ҳам иш шу зайлда давом этади.

Бу тартиб бир ҳафтада ёки бир ой эмас, йил ўн икки ой давом этади. Бундай шароитда ишлаш ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайди. Нигора Бўриева, Қундуз Ўрунова, Дилдора Эшқулова, Роҳат Сатторова, Қулфин Тошеваларга ҳам осон эмас: тонг билан баробар уйғониб, фермага етиб келишади. Улар ўзларига тегишли говмишларни соғиб бўлишганида қуёш эндигина тоғлар ортидан юз кўрсатган бўлади. Шу билан уларнинг иши тугамайди. Бузоқбоқарлар ҳамкорлигида бузоқлар парваришини кузатишади. Говмишлар учун кечки соғимда бериладиган озуқани тайёрлаб қўйишади. Соғувчилар пешинга яқин уйларига қайтишади. Энди бироз дам олишса керак деб ўйларсиз. Рўзғор юмушлари энди бошланади. Кир-чир, супир-сидир, пишир-куйдир дегандек тинишмайди. Яна томорқа ташвишларию, мол-ҳол ҳам улар зиммасида. Ишдан ҳориб келган соғувчи аёл бу юмушларни бажаришга ҳам имкон топади. Чунки улар ўз касбларини, оилаларини бутун меҳр-муҳаббати билан яхши кўришади.

— Бузоқбоқар ва молбоқарларимизнинг ташвишлари ҳам кам эмас,— дейди Абрай ака, — кечалари ҳам иш бошида туришга тўғри келади.

— Чорвадорлар қачон дам олишади,— қизиқиб сўрайман.

— Эҳ, билсангиз дунёда чорвадорлардек саховатли инсонлар борки, улар дам олиш, байрамларда ҳам ишлашади. Чунки жониворлар байрам деб оч қолишмайди-ку. Лекин бизда иш қийин деб ҳеч ким нолимайди. Ҳар ким ўз вазифасини ҳалол, поклик билан бажаради.

— Ўзингиз ҳақингизда гапирсангиз?

— Ўзим ҳақимда нима дейман? Кўп қатори ишлаяпман.

Чорвадорлар саркорининг бу сўзларидан унинг нақадар камтар инсон эканлигини англаш қийин эмас. Ёзнинг жазирама иссиғида ҳам уни далада учратасиз. Беда сифатли ўриляптими, озуқа исроф бўлмаяптими ва энг муҳими далада меҳнат қилаётганларнинг унумли ишлашлари учун қулай шароит яратиб берилганми?!

Айни саратонда чорвадорлар учун муздай чалопга нима етсин! Яна мева-чева, сабзавот маҳсулотлари, тарвуз-қовун деганларидай... Бу муҳим масалалар ҳал бўлмай Боймановнинг кўнгли тинчимайди.

Бундай долзарб паллада Абрай Боймановнинг турмуш ўртоғи Ҳайитой Раҳмонқулованинг ҳам енги шимарилган бўлади. Катта рўзғор ташвишларини бажариш билан бирга тандирдан иссиқ нон узади, қозон қайнатади. Кўрибсизки, далада меҳнат қилаётганларнинг дастурхонидан иссиқ нон канда бўлмайди. Меҳнаткаш инсонга бундай иззат, эътибордан сўнг иш юришади: беда ўрими тезлашиб, ишнинг сифати таъминланади. Даладагилар саратон тафтини сезишмай ишлашади. Икки-уч кунга белгиланган иш бир кунда бажарилади. Иш бор жойда қувонч билан ташвишлар ҳам бўлади. Жамоа 1994 йил бошида Бойназар Алимардонов раҳбар бўлган бригада билан шартнома тузган эди. Бу бедачилик бригадаси сўзида турмади. 1000 тонна беда сенажи бераман деб шартномага имзо чеккан эди. Фермага ҳосилнинг ярми ҳам тушмади. Вақтида суғормай, бедани қуритиб юборган бригадир билан адибади айтиб ўтирса, вақтдан ютқазади. Кеч бўлса-да, Тўра Қурбонов раҳбар бўлган бедачилик бригадаси билан шартнома тузди. Азаматлар фермага 5000 тоннадан ошириб беда сенажи топшириб, зиммадаги мажбуриятларни ошиғи билан бажаришди. Шунингдек, ёз бўйи тўпланган сомон, беда ва бошқа мол озуқасидан ҳам кўнгли тўлди. Қишлов кўнгилли ўтиши учун бошқа шароитлар ҳам яратилганди. Молхона, бузоқхоналар ёмон эмас. Соғин сигирлар учун ҳар куни икки маҳал атала пиширилади. Бундан ташқари белгиланган миқдорда кучли озиқа берилаяпти. Парвариши яхшиланганлиги сабабли сут кун оша кўпаймоқда, маҳсулотнинг ёғлилик даражаси ҳам ёмон эмас.

Хуллас, фермада ишнинг бориши яхши. Шундай бўлса ҳам Абрай аканинг кўнгли тинчимайди. Кейинги кунларда ҳаво қаттиқ совиди. Бундай пайтда моллардан кўз-қулоқ бўлиб турмаса бўлмайди. Икки кундан буён уйига ҳам бормади. Бугун ҳам фермада тунаса керак.

Чорвадор Боймановнинг фикри шундай:

— Одамларимиз бой бўлмаса, юрт обод бўлмайди. Бойликни кўпайтириш йўлларини излаш керак. Энди раҳбарларга бориб менга уни беринг, буни беринг, ойлигимни оширинг, дейишдан уялиш керак. Излаган имкон топади. Бу нарсани турмушнинг ўзи айтиб турибди. Мендан баъзи одамлар чорвадорлар қачон бой бўлишади, деб сўрашади. Чорвадорларнинг бойиши ўзларига боғлиқ деб жавоб бераман. Хўш, бунинг учун нима қилиш керак? Жавоб шуки, қўл учида ишламаслик керак. Молозуқасини сотиб олмасдан, ўзи тўпласин. Биз икки йилдан буён шу йўлни тутганмиз. Бир кило ҳам ем сотиб олмаймиз. Сотиб олайлик десак пешона тери билан топган беш-ўн сўм пулимиздан ажраб қоламиз. Бунинг устига сут ҳам, гўшт ҳам қимматга тушади.

Ферма хусусийлаштирилгандан кейин ишлар анча юришиб кетди. Қиш-қировли кунларда ҳар куни бир тоннадан ошириб маҳсулот олишга эришилмоқда. 100 бош мол сўқим учун ажратилган. Уларнинг бир кеча-кундуздаги семириши 800 граммни ташкил этмоқда. Ҳозиргача сигирлардан 200 бош бузоқ олинди.

Айтмоқчи, Қашқадарё вилоятининг Косон районидаги Акмал Икромов номли жамоа хўжалигида жойлашган мазкур фермада ж ами бўлиб 35 киши ишлайди. Жамоа аъзолари гўшт ва сутни кўпайтириш учун астойдил бел боғлаганлар. Улар шу йўл билан рўзғорларини обод, эл дастурхонини ҳам тўкин қилиш ниятидалар. Қалби қайноқ, меҳри дарё чорвадорларнинг самарали меҳнатлари ўзларига ҳам тўкинлик, фаровонлик бахш этишига шак-шубҳа йўқ.

Бозор ЭРҚОРОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ОЛДИНИ ОЛГАН АФЗАЛ

Пилла қуртларини парвариш қилишда ёнғин хавфсизлигига риоя этилиши муҳим аҳамият касб этади. Зеро, озгина эҳтиётсизликка йўл қўйилса, ёнғин чиқиб, кўнгилсиз ҳодисалар пиллачи оилаларга ҳам, давлатга ҳам катта моддий зарар етказиши мумкин. 1994 йилда пилла боқиш, қайта ишлаш ва сақлаш даврида содир бўлган ёнғинлар шундай далолат бериб турибди.

Жумладан 9 май куни Самарқанд вилоятининг Нарпай туманидаги хонадонда печнинг носозлигидан келиб чиққан ёнғин 14 грамм ипак қуртини, хонанинг айрим қисмини нобуд қилган. Ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя этмаслик натижасида Фарғона вилоятининг Данғара тумани, Сирдарё вилоятининг Деҳқонобод қўрғони, Қашқадарё вилоятининг Қамаши туманида жойлашган пилла қуритиш корхоналарида ёнғинлар содир бўлиб, анчагина моддий зарар кўрилди.

Янги мавсум бошидан яна ёнғин содир бўлиш ҳоллари учраб турибди. Куни кеча Сурхондарё вилояти Узун туманидаги хонадонлардан бирида печнинг носозлигидан чиққан ёнғин 22 грамм ипак қуртини ва қурилиш материалларининг нобуд бўлишига олиб келди.

Хўш, бундай нохуш ҳодисалар қандай пайдо бўлади? Қай тариқа уларнинг олдини олиш керак? Бир неча бор таъкидланишига қарамай, қатор хўжаликларда ҳали ҳам етарли тажрибага эга бўлмаган, шарт-шароити йўқ, айниқса ёнғин хавфи мавжуд хонадонларга пилла қурти тарқатилади. Хоналарни тайёрлашда ҳам ёнғин хавфсизлиги қоидаларига тўла амал қилинмайди.

Айрим жойларда эса қуртхоналарда фойдаланиш ман этилган темир печлардан қўлланиш, хоналарни иситишни ёш болаларга топшириш ҳоллари ҳам йўқ эмас. Печлар белгиланган соатдан ортиқ ёқилиб, назоратсиз қолдирилиши сабабли улар қизиб кетади. Шунингдек, электр манбаидан фойдаланишда ҳам қўпол хатоликларга йўл қўйилади. Булар эса ёнғин келиб чиқишига асосий сабаб бўлади.

Шу боисдан барча пиллакорлар қуйидаги ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилишлари шарт:

Ипак қурти боқилаётган ҳамма хонадонларда электр симларидан, электр токидан фойдаланишда эҳтиёт чораларини кўришлари лозим. Электр асбоблари билан хоналарни иситиш умуман таъқиқланади.

Ипак қурти сақланаётган хонадонларда печлар ҳамиша соз ҳолатда бўлиши, сўрилардан, қоғоз ва тут шохларидан 1 метр наридан ўрнатилиши керак.

Пилла қуритиладиган ҳамма бостирма ёғоч ва сўрилар оловга қарши кимёвий суюқлик моддалари билан ишланган бўлиши лозим.

Ипак қурти боқилаётган хоналарнинг эшиклари доимо ёпиқ бўлиши, айниқса ёш болаларни бу хоналарга кириши мумкин эмаслиги катталарнинг хаёлидан кўтарилмаслиги зарур. Электр лампочкалар махсус қопқоқлар билан беркитилади. Ипак қурти боқилаётган хоналарда бензин, керосин каби тез ёнадиган ёнилғиларни сақлаш ва улардан фойдаланиш қатъиян маън этилади.

Пилла қабул қилиш пунктларидаги биноларнинг ёғоч қисмлари, шолча, брезентлари пиллани қабул қилиш давригача оловга чидамли кимёвий суюқлик билан ишлов берилиб, ёнувчанлик хусусияти пасайтирилиши шарт. Бу пунктлар бирламчи ўт ўчириш воситалари, ўт ўчириш анжомлари, сув сақланаётган ҳовузлар тозаланиб сув билан тўлдирилиб қўйилиши, электр симлари соз ҳолатда бўлиши лозим. Қуритиш мосламалари, барабанлар ҳам соз ҳолатда бўлиб, доимо тозаланиб туриши зарур. Бу тадбирларни бажаришда пиллакорлар, мутахассис ҳамда хўжалик раҳбарларининг ташкилотчилиги муҳимдир. Таъкидланган чора-тадбирларга пухта амал қилинса, ипак қуртларининг парвариши даврида, маҳсулотни қабул пунктларига топшириш, уни сақлаш ва қайта ишлаш даврида ҳам ёнғин хавфсизлигини таъминлаган бўламиз.

Ш. УМАРОВ,
Ўзбекистон Республикаси ИИВ ЁСБнинг катта муҳандиси, ички хизмат капитани.

ЖАҲОН ДЕҲҚОНЧИЛИК ТАЖРИБАСИДАН

ТУПРОҚ — ОЛТИН

Исроил иқтисодида қишлоқ хўжалиги муҳим аҳамият касб этади. Бу соҳа мамлакатда ишлаб чиқариладиган ялпи миллий маҳсулотнинг 5 фоизини, четга мол чиқаришнинг эса 5,6 фоизини (1,2 миллиард доллар) ташкил этади. Мамлакат ишлаб чиқаришидаги аҳолининг 3 фоиздан кўпроғи бу тармоқда фаолият юритмоқда. Экиладиган майдонлар ва сув ресурсларининг чекланганлиги мамлакат қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга тўсқинлик қиларди.

1948 йилда Исроил мустақилликни қўлга киритгандан сўнг ишлов бериладиган ерлар 165 минг гектардан эндиликда 440 минг гектарга етди. Шунингдек, деҳқончилик билан шуғулланадиган ширкатлар 400 тадан 725 тага ортди. Утган даврда маҳсулот ишлаб чиқариш 16 марта, мамлакат аҳолиси эса 3 марта кўпайди. Азалдан бу мамлакатда сув танқислиги экинлардан ҳосил кўтаришда қийинчилик туғдириб келади. Ёғингарчилик ноябрдан апрелгача мамлакатнинг турли қисмида ҳар хил: шимолда 70 сантиметрдан, жанубда 5 сантиметргача етади. Сув манбаларининг нотекис жойлашганлигига барҳам бериш учун Исроил сув ҳавзаларини ва омборларини, каналлар ва йирик қувурларни бирлаштирган йирик сув шаршараси барпо этилган. Бу тизим ёрдамида мамлакатнинг шимолидан ярим чўл жанубий районларигача сув етказилади. Қурилган бу тадбир 1948 йилгача экилиб келинган 30.000 гектар ер майдонини эндиликда 255.000 гектаргача ортишига имкон берди.

Қишлоқ хўжалигида ишлатиладиган сувни тежаш учун суғоришнинг илғор ва иқтисодий мақбул усулларидан фойдаланилмоқда. Бунинг учун намликни тўғридан-тўғри ўсимликлар илдизига йўналтирувчи усуллар ишлаб чиқилган. Копьютерлардан ва иссиқхоналардан фойдаланиш кенгаймоқда.

Шунингдек, мамлакатда сув манбаларини бойитиш дастури ишлаб чиқиляпти. Ёмғирни ёғдириш ва кучайтириш усуллари топилган. Табиий сувдан қайта-қайта фойдаланилмоқда. Яқинда Негев саҳросида кўп миқдорда табиий ер ости, шўр сувдан фойдаланиш бошланди. Текширишлар бу сув маълум бир тур ўсимликларни етилтиришда фойда бериши мумкинлигини исботлади.

1993—1994 йилларда қишлоқ хўжалигидан олинган даромад аввалги икки йилгига қараганда қарийб 33 фоиз ортди. Айни пайтда қишлоқ хўжалиги билан банд бўлганлар сони 40 фоизга камайди. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва мамлакатда ишлаб чиқарилган илғор технологиядан фойдаланиш эвазига мазкур тармоқда етиштирилган маҳсулотлар ҳажми озаймаяпти.

Замонавий қишлоқ хўжалиги ривожи илмий тадқиқотлар тажрибаларини кенг қўлланишга кўп жиҳатдан боғлиқ. Илм-фаннинг ташкилий тизими ҳукумат корхоналарига, академия лабораторияларига ва ширкатларга энг муҳим муаммоларни, шунингдек, истиқболли кузатишларни биргаликда ечишни тақозо этаяпти. Зеро, бу ерда илмий-текшириш ишлари мавзуи ўсимликларнинг ген муҳандислиги, заракунандаларга қарши кураш чоралари ва қурғоқ минтақаларни ўзлаштириш усулларигача ўз ичига олган. Бу йўналишдаги изланишлар маҳсулотлар ҳажмини тез кўпайтиришга ва улар сифатини яхшилашга хизмат қиляпти. Бошқача айтганда, муваффақиятлар сири илм аҳли билан фермерларнинг доимий ҳамкорликда, ўзаро ахборот алмашинувларидадир. Бу ҳамкорликлар илмий лабораториялар олдига янги муаммоларни аниқлаш ва тезкорлик билан ҳал қилишга киришиш вазифаларини қўймоқда.

Исроил қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқилган қўлланмалар суғориш тизимига минерал ўғитлар киритишга, биноларда намлик ва ҳарорат режимини сақлашга, паррандачилик ва иссиқхона хўжаликларида қулай меҳнат шароити яратишга, ишни компьютерлар орқали назорат қилиш ва илғор усуллардан фойдаланишга қаратилган. Шунингдек, экинларни парваришлашнинг турли тизимлари яратилган: оддий пуркагичдан тортиб томчилатиш тизимигача компьютерлар ёрдамида бошқарилади. Чорвачилик фермалари сут соғадиган машиналар билан тўла таъминланган. Ҳатто тухумларни йиғиш, ҳайвонларга ем бериш, маҳсулотларни турларига ажратиш, ўраш, сақлаш ва ортиш юмушларини ҳам компьютерлар ёрдамида амалга оширилади. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари хоҳ янги ҳолда, хоҳ консерва ҳолида бўлсин, уларга талабгорлар кўп. Улар нафақат Исроилда, балки Ер шарининг турли нуқталарида бор. Исроил деҳқонлари фақат ички бозор талабларини қондириб қолмай, балки хорижий мамлакатларга ҳам маҳсулотлар жўнатишаяпти. Бу маҳсулотлар фермер умумий даромадининг тахминан ярмини беради. Маҳаллий маҳсулотлар тури ниҳоятда кўп. Масалан, сут маҳсулотларининг ўзи Исроилда 800 турдан ортади. Четга чиқариладиган деҳқончилик маҳсулотларининг катта қисмини гуллар ташкил этади. Айниқса цитрус мевалар, сабзавотлар, экзотик мевалардан кўп чиқаради. Жорий йилда четга экспорт қилиш 1,2 миллиард доллардан ортади. Улар ўз маҳсулотларини кўпинча Оврўпо бозорларида сотишади. Тез бузиладиган маҳсулотлар эса ҳаво транспортида олиб борилади. Бу қулайлик Исроил қишлоқ хўжалик маҳсулотларини йил давомида бутун дунёга олиб чиқиб сотиш имконини беради.

«Исроил — 200С» журналидан.

9 МАЙ — БУЮК ҒАЛАБА КУНИ

ҲАМИША ЭЪЗОЗДА

Ғалаба байрами кунини фахр хис-туйғуларига тўлиб-тошган ҳолда, айни пайтда кўзда ёш билан қаршилаймиз. Армонимиз шуки, оловли йилларда қанчадан-қанча асл фарзандлардан айрилдик. Отам Умар Хўжаев ҳам уруш қатнашчиси эдилар. Ҳаётни, одамларни ниҳоятда севган, ҳамиша эзгуликка интилган бу инсон оламдан кўз юмганларига беш йил бўлди.

Умар Хўжаевни яхши журналист сифатида ҳам қадрлашган. У киши «Қизил Ўзбекистон» газетасида бўлим мудири бўлиб ишлаётган, ижодлари барқ урган кезда урушга отланибдилар. Бир қўлда қурол, бир қўлда қалам билан душманга қарши мардона курашдилар. Қуролдош дўстларининг ҳикоя қилишларича У. Хўжаев Украина, Белоруссия, Польша, Венгрия, Румыния, Чехословакияни озод қилишда қатнашганлар. Бахтлари бор экан азиз Ўзбекистонимизга урушдан омон-эсон қайтибдилар.

Дадам жасур аскарларимизнинг сўнмас жасоратини тарғиб қилишни ўз олдиларига асосий вазифа қилиб қўйгандилар. Эзгу ниятни рўёбга чиқариш йўлида тинмай изландилар. Натижада «Жасорат мадҳи», «Олов кечган ўғлонлар», «Кантемировчининг эсдаликлари» каби рисолалари чоп этилди. Уларда сирдарёлик пулемётчи Бозор Уринбоев, наманганлик жасур офицер Хабибулла Ҳайдаров, тошкентлик мард ўғлон Маҳмуджон Йўлдошев, шунингдек қозоғистонлик қуролдошлари Шакар Жўшқинбоев, фарғоналик Ҳасан Иззатий ва бошқаларнинг тенгсиз олишувлардаги мардлик, қаҳрамонлиги ҳақида ҳаяжон ила ҳикоя қилгандилар.

Нуронийларнинг айтишларича дадам бағоят ташкилотчи, янгиликка интилувчи киши эканлар. Янги ерлар ўзлаштиришга, боғ-роғлар барпо қилишга муносиб улуш қўшганлар. Эътиборлиси шуки, Умар Хўжаев масъул лавозимларда ишлаб, ҳамиша ишончни оқлашга эришган. Айниқса Сирдарёда нурли из қолдирган. Шу сатрларни ёзаяпману ҳаяжондан энтикаман. Падари бузрукворимнинг меҳрибонликлари ёдимга тушаверади. Оиламизда дастлаб етти қиз дунёга келган бўлса-да, бирон маротаба хаёлга чўмганларини эслашолмайди. Худо у кишини ҳеч нарсадан кам қилмади: икки ўғиллик ҳам бўлдилар. Оилада, дўстлари даврасида бола-чақа ҳақида гап кетса, у киши:

Гул ўсса ернинг кўрки,
Қиз ўсса элнинг кўрки,

дея мақтаниб қўярдилар.

Катта оиламиздан шифокорлар, олимлар етишиб чиқди. Отам маслаҳатларига амал қилиб, шарқ адабиётига меҳр қўйдим. Хусусан Миср адабиётини синчиклаб ўргандим. Шу соҳа бўйича фан доктори илмий даражасини олишга мушарраф бўлдим. Буларнинг ҳаммаси учун бизни қўллаб-қувватлаган, бутун борлиғини бахшида этган инсонларга раҳматлар айтаман.

Раъно ХЎЖАЕВА,
ЎзФА шарқшунослик институти бўлим мудири.

Фахрийлар ўзаро учрашиб қолсалар юракларида хотиралар уйғонади. Суҳбатлари бир-бирига уланиб кетаверади. Уларнинг мавзуи-урушнинг даҳшати, шаҳид кетган қуролдош дўстларининг ёди, тинчликнинг қадри, эрк ва озодликнинг бебаҳолиги ҳақида. Фахрийлар сўзини тинглаган сари юрагингда она-Ватанга, жонажон халқингга нисбатан меҳр-муҳаббат янада алангаланади. Гитлерчиларнинг Берлингача қувиб бориб қонли жангоҳда беқиёс қаҳрамонлик кўрсатган каттақўрғонлик катта лейтенантлар Бўрон Тўраев, Ҳайдар Носиров ва катта сержант Саид Тоғаевларнинг суҳбатлари ана шундай қўрли ва мароқли бўлади.

СУРАТДА: Уруш фахрийлари ўзаро мулоқотда.
Т. НОРҚУЛОВ олган сурат.

(ЎзА).

ЯССИ – КИШИНЁВДАГИ ОЛИШУВ

Бу операция давлат чегарасида амалга оширилган эди. Уни ўтказиш Олий Бош қўмондон томонидан 907-ўқчилар полкига топширилди.

1944 йилнинг 7 августига ўтар кечаси 2-батальондан беш кишини штабга юбориш буюрилди. Григорий Орихов, Михаил Урсаки, Павел Петренко ва юртдошимиз Омон Уринов взвод командири ҳузурига отланишди. Взвод командири Мамед Алиев салмоқланиб гап бошлади.

— Олий Бош қўмондондан муҳим топшириқ. Полкимиз жангга шай. Лекин душман биздан бир неча марта кучли, қудратли техникага эга. Вазифа: душман дзотини йўқ қилиш, немисларни чалғитиш, полк ҳужумига йўл очиш. Бунинг учун ҳийла ишлатишга тўғри келади. Ичимизда Григорий энг енгилроғимиз, уни қопга ўхшатиб, немислар турган автомат окопига юборамиз, гап уёғини қойиллатиб эплашида,. Кузатиб турилади, фрицлар бир кишини пулемёт олдида қолдириб дам олишга кетишади. Ана шу пайт биз учун қулай...

Чегара чизиғи қалин миналаштирилган. Улар қазилган чуқурликлар оша ҳаракатни бошлашди. Сапёрлар чегара сим тўсиқларини қайчилаб, разведкачиларга йўл очишди.

— Соат 3 дан 40 минут ўтганда 2-батальоннинг 4-ротаси сапёрлари Марказий фронт чизиғига ўтиб олишди ва бизга душман томон бориладиган йўлни кўрсатишди. Юқорида немис пулемётлари аниқ кўриниб турарди. Биз фрицларни дам олишга кетишларини пойлаб ётардик, — дея ўша кунларни эслайди Омон ота Уринов.

Ёзниг қайноқ дамлари. Днестр дарёси сокин оқарди. Дарё қаршисида «Бандерлар» қалъаси, «Кецкан» ибодатхонаси ғарибона савлат тўкиб турарди... у ёқда эса Тирасполь шаҳри. Днестр қирғоқлари мевазор дарахтлар билан ўралган. Олча, гилос, олмаларнинг ғарқ пишган маҳали. Нарёғи қалин ўрмонзор. Фрицлар ўрмонзорнинг қулай жойида жойлашган. Лейтенант Мамед Алиев таъкидлаганидек, немис пулемётчилари бир кишини қоровулликка қолдириб дам олишга жўнашди. Немислар билан разведкачилар ораси 15 метр. Қулай пайт, командир режани амалга оширди. Мамед Алиев, Григорий Ориховга деди:

— Командамга қулоқ сол! Биз сени ўша фрицлар турган жойга ташлаймиз. Фрицнинг нафасини чиқармайсан, зудлик билан ўзимиз ҳам етиб борамиз. Қани, бўл паҳлавон!

Григорий фриц турган жойга осон тушди. Немис солдати гўё мўъжиза юз берганидек анграйиб қолди. Григорий фурсатни қўлдан бой бермади. Бир зумда тўртовлон ҳам етиб келиб ҳам фрицни, ҳам пулемётни ўлжа олишади.

— Ана шу 3-4 дақиқа ичида биз шундай операцияни бажардикки... Бунақаси ҳали бўлмаган эди. 130-140 метрлик масофага шамол тезлигида етиб бордик. Воқеадан кечикиб хабар топган офицерлар орқамиздан ўқ уза бошлашди. Мен Паша билан фрицни, Григорий эса немис пулемётини пилдиратиб келарди. Михаил Урсаки лейтенант билан немисларни чалғитиб бизни қўриқлаб келишарди.

Аблаҳларинг дайди ўқи Михаил Урсаковни яралаб ўтди, — дея ҳикоясини давом этди Омон ота.

Ясси Кишинёв операцияси пухта амалга оширилди. Полк томонидан берилган топширик бажарилди. Лейтенант Мамед Алиевга «Қизил юлдуз» ордени ва юртдошимиз сариосиёлик Омон Уриновга «Жасурлиги учун» медали топширилди.

Т.МАҲАМАДАЛИЕВ.

ДОВЮРАК ПУЛЕМЁТЧИ

Ефрейтор Саттор Ахтамов ҳам урушнинг азобу уқубатларини бошидан кечирганлардан. У Томайрот қишлоғидан урушга кетган 62 баҳодирнинг бири. Афсус, уларнинг 56 нафари қирғин-барот жангларда жон фидо қилдилар.

Саттор оғанинг маънили боқишлари, оловли йиллар ҳақидаги ҳаяжонли ҳикоялари ва қалбидаги аллақандай маҳзунлик мени чуқур ўйга толдирганди. У оддий жангчи сифатида аввал милтиқ, сўнгра пулемётни орқалаб Сталинград, Воронеж, Харьков, Киев, Бобруйск ва бошқа шаҳар ҳамда хуторларни, посёлкаларни озод қилишда қатнашди.

Дастлаб Саратовнинг Татишев посёлкасида ҳарбий кўникма олди. Ҳали қўлига бирон марта қурол ушламаган қишлоқ йигити тез кунда жангга киришини ўйлаб қаттиқ ҳаяжонланарди. Аммо барча миллат вакилларининг якдил ҳаракат қилишлари, бир-бирларини қўллаб-қувватлашлари С.Ахтамовга далда бўлди. Тез орада ҳарбий техника сирларини эгаллади.

Январь ойи қаҳратон кунларининг бирида полк ҳужумга ўтди. Ефрейтор урушнинг бешафқатлигини шунда кўрди. «Ура!» садолари остида қуролдош дўстлари билан олға ташланганида гўзал Самарқанди, она қишлоғи учун жанг қилаётганини чуқур англади.

Зарб билан бир фашистни қулатди. Шу тариқа қанча йўл босганини эслолмайди. Ҳар икки томондан катта талофатлар берилди. Охир-оқибат немислар чекинишга мажбур бўлишди. Томайротлик жангчининг кутилмаганда кўзи тиниб, ён-атрофи зимистонга айланди. Бироқ олға бориш керак. Ана яна немис каллакесарлари кўринди. Саттор Ахтамов кетма-кет милтиқнинг тепкисини босди...

Кўзини очганда икки киши уни қўлтиқлаб олган. Атрофда душман аскарларининг мурдалари. Қуролдошлар уни мақтай-мақтай госпиталга олиб кетишди. Бобруйскда саломатлигини мустаҳкамлаб яна жангга кирди.

— Генерал Ватутиннинг ўзи биз билан мулоқотда бўлди, — деганди Саттор ака фахр билан. — У бўлажак жангларнинг аҳамияти ҳақида тўхталиб барчамизни босқинчиларга қарши муросасиз курашга даъват этди. Аскарнинг руҳи, ўзига, дўстларига ишончи мустаҳкам бўлса, мўъжизалар яратади. Аскарларимиз топшириқни шараф билан бажардилар. Қарангки, шу полкда ефрейторга пулемёт беришди. Энди нимага қодир эканлигини яна бир бор кўрсатиш имконига эга бўлди. Воронеж-Курск-Орёл жангларида Саттор Ахтамов пулемётини сайратиб душманни ер билан яксон қилди, ҳужумга кенг йўл очди.

Харьковга яқинлашаётганларида стратегик аҳамиятга эга бўлган тепаликни ишғол қилиш учун бутун куч қаратилди. Ўшанда Саттор ака чинакам қаҳрамонлик кўрсатиб 27 фашистни ер тишлатган экан. Сўнг дзотни эгаллашга киришишди. Пала-партиш отишмалар авж олди. Кутилмаганда ўнгга яқин немис ташланиб қолди. Саттор Ахтамов чапдастлик билан граната улоқтирди. Портлаш ён-атрофни ларзага келтирди. Ахтамов оёғи зирқираб оғриётганлигини, этиги қонга тўлганини сезди. Бироқ ҳар дақиқа ғанимат эди. У бутун кучини тўплаб ташқарига интилди. Лекин кўзи тиниб ерга ҳушсиз йиқилди.

Дала госпиталида 20 кун даволанди. Чап оёғидаги осколькани олиб ташлашди. Бахтга қарши бироз оқсоқланиб юрадиган бўлиб қолди. Орадан муайян вақт ўтгач ефрейтор яна сафга қайтди. 1944 йилнинг бошларида Житомир вилоятини босқинчилардан озод қилишда танкларни ёндирди. Кўп сонли душман аскарларини асир олишда қатнашди. Иккинчи куни ўнг оёғидан яраланди. Госпиталда ётаркан, шифокорлардан сафга юборишларини илтимос қилди. Лекин она қишлоғига қайтишга тўғри келди. Саттор Ахтамов меҳнат фронтида ҳам ўзини кўрсатди. Бу ажойиб инсон билан ҳар йили 9 майда учрашардик. Афсуслар бўлсинким, Ғалабанинг 50 йиллигини кўриш оғага насиб қилмади-ю оламдан ўтди. Оғанинг ажойиб ишларини эндиликда фарзандлари давом эттиришмоқда.

Карим НОРМАТОВ,
Челак тумани.

КАТТАҚЎРҒОН ТАЪЗИМИ

Буюк Ғалабанинг 50 йиллигини каттақўрғонликлар ҳам катта тайёргарлик билан қаршилашаяпти. Қирғинбарот урушда беш мингга яқин ҳамшаҳримиз қаҳрамонлик кўрсатиб шаҳид бўлишган. Тўққиз минг жангчи эса кўксига жанговар орден ва медалларини тақиб Каттақўрғонга ғолиб бўлиб қайтишди. Қаҳрамонлар — Рамиль Абдршин, Сафар Хушназаров, Надежда Попова, Николай Мордвинцев, Павел Риндинлар бизнинг фахримиз, суянган тоғларимиздир.

Ҳозирги кунда Каттақўрғонда 540 нафар уруш фахрийси истиқомат қилади. Улар алоҳида ғамхўрлик билан қуршаб олинган. Табаррук инсонлар ўзларини ҳамон сафда деб билиб, ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш тадбирларида фаол иштирок этиб келмоқдалар. Зеро, уруш фахрийларини ҳар қанча эъзозласак кам. Бу борада шаҳардаги қурилиш маҳсулотлари ҳиссадорлик жамияти олиб бораётган ишлар таҳсинга лойиқ.

Жамият бошқаруви раиси Актам Очилов ташаббуси билан бу ерда жанговар ва меҳнат шуҳрати музейи ташкил этилди. Ундаги экспонатлар каттақўрғонликларнинг уруш йилларидаги жасорати, байналмилалчи жангчиларнинг меҳнат жабҳасида қўлга киритаётган ютуқлари ҳақида ҳикоя қилади. Шубҳасиз музей ёшларни анъаналарга садоқат руҳида тарбиялашда муҳим роль ўйнайди.

Бизда Ғалабанинг 50 йиллигини кенг нишонлаш юзасидан катта тадбирлар тузилган. 8 май куни Бобур номли маданият ва истироҳат боғида умумхалқ сайли ўтказилади. 9 май куни Қардошлик қабристонида шаҳар жамоатчилиги иштирокида Хотира митинги ўтказилади. Шу куни собиқ жангчиларнинг қабрлари, мард ўғлонлар шарафига ўрнатилган ҳайкаллар пойига гулчамбарлар қўйилади.

Ғ. ШУКУРОВ,
«Каттақўрғон тонги» газетаси муҳаррири.

— Бу кунларга етганлар бор, етмаганлар, — дейди Хатирчи тумани уруш ва меҳнат фахрийлар кенгаши раиси (ўнгда) Эшназар Асқаров, Навоий номли колхоз аъзоси Боҳром Ёрқуловга,— шунинг учун ҳам биз уруш фахрийлари шаҳид кетган дўстларимиз учун яшаб, меҳнат қилишимиз керак.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ТИРИК ТАРИХ СЎЗЛАГАНДА...

Тоғларнинг салобатию қудрати улардан узоқлашганинг сари янада тийранроқ кўзга ташланади. Ота-боболаримизнинг фашизмга қарши урушда кўрсатган жасоратлари орадан эллик йил ўтаётган бўлса-да, бугунги кунда янада ёрқин бўй кўрсатмоқда. Инсоният тарихида беҳисоб қурбонларию кўз кўриб қулоқ эшитмаган даҳшатлари қон билан битилган иккинчи жаҳон урушида адолат ва ҳақиқат, дўстлик ва биродарлик ғалаба қозонди. Жаҳонга ҳукмронлик қилишдек бедаво дардга мубтало бўлган душман ўзининг манфур нияти қурбони бўлди. Буюк ғалаба осонликча қўлга киритилмади. Ўша пайтдаги ер юзи аҳолисининг ярмидан кўпини уруш ўз домига тортди. Биргина собиқ иттифоқдан беш йил давом этган урушда 30 миллион киши ҳалок бўлди, сарф-харажатлар эса 2 триллион 569 миллиард сўмни ташкил этди. Бу ҳисобга олинган қиймат. Ҳисобга кирмаган минглаб гўдаклар, аёллар, кексалар жонию қони қолган бу урушда. Фронт ортида ҳалок бўлганлар, боласини ҳажрида кўз юмганлар, ёридан бевақт ажралиб умрини саробларга берганлар ҳам бу ҳисобга кирмаган. Ҳа, тўрт ҳарфдан иборат бу сўз замирида минглаб-миллионлаб армонлар бор, очиқ қолган кўзларда дунёни остин-устун қилгувчи офат, алам, дард бор. Ярим асрдирки, фахрийлар ана шу оғир хотиралар гирдобида яшайдилар. Ярадор юракларида урушнинг сурати, мунгли кўзларида шаҳид кетган дўстларининг ёди муҳрланиб қолган. Бу юраклардан чиққан сўзларни шунчаки эшитиб бўлмайди, ёш, халқаланиб турган кўзларига шунчаки боқолмайсиз. Сўзларида муҳаббатга йўғрилган Ватан бор, кўзларида юрт меҳрининг ёрқин жилоси бор. Шунинг учун ҳам улар Ватанни, Эрк ва Озодликни ҳаммадан кенгроқ мушоҳада этадилар, қадрлайдилар.

Хуррам АШУРОВ,
истеъфодаги полковник, Сирғали тумани Собир Раҳимов маҳалла қўмитаси раиси

●

Кимлар учундир бу сўзлар балки баландпарвоз туюлар, аммо биз учун Ватан, жон ва тандан иборат буюк ҳаёт, ўзлик ва номусдир. Унда биз Ватанни бутунлай бошқача тасаввур этардик: ҳатто парча ер, бир ҳовуч тупроқ ҳам Ватан эди, ор-номус эди бизга. «Ватан учун», «Она замин учун» қасамёди ила жангга кирардик, Ватан бизнинг қисматимиз ва қиблагоҳимиз.

Назаримда биз, уруш фахрийларининг умри гаровга қолганга ўхшайди. Орадан 50 йил ўтса-да, уруш жароҳатлари ҳамон жисми-жонимизни қийнайди. Мен урушда 8 жойимдан яраланганман. Шукрки, бугунги мустақил Ўзбекистонимиз камоли, унда амалга оширилаётган эзгу ишларни кўриб дилдан қувонаман. Тинчлик-осойишталик учун юртбошимиз амалга ошираётган одил сиёсатидан бошим осмонда. Айниқса, биз, уруш фахрийларига кўрсатилаётган иззат-ҳурмат, эътибордан яйраб кетаман. Ахир давраларнинг тўри, ҳурматнинг зўри бизники. Оталарини, кексаларни улуғлаган юртнинг қадри ва қадди баланд бўлади. Илло, юртимиз Ўзбекистон келажаги буюк давлатдир. Биз, фахрийлар ҳам бу эзгу ишга ўз ҳиссамизни қўшаяпмиз.

Облоберди ИСОМОВ,
шофирконлик уруш ва меҳнат фахрийси.

●

— Урушнинг даҳшатини, инсонлар қалбида у қолдирган жароҳатни тасвирлашга сўз ожиз. Уруш ҳақида гапириш оғир бўлса-да, ҳар куни, ҳар лаҳза уни эслаш, унинг фожиалари ҳақида ёшларга сўзламоқ керак, шундагина юракларда ТИНЧЛИК эзгулик рамзи бўлиб ўрнашади.

Мана, фашистлар устидан қозонилган Ғалабага 50 йил тўлаяпти. Районимизда бу санага алоҳида тайёргарлик кўрилмоқда. Меҳнат жамоаларида, мактаб ва билим юртларида фахрийлар билан учрашувлар уюштирилиб, ёшлар дилига юртга муҳаббат, она заминга садоқат туйғулари сайқаллантирилмоқда. Яқинда ана шундай учрашувлардан бири «Нафиса» гилам тўқиш ҳиссадорлик жамиятида бўлди. Унда республика фахрийлар уюшмаси вакиллари, таниқли шоир ва ёзувчилар ҳам қатнашдилар. Районимизда фахрийларга алоҳида ғамхўрлик кўрсатилмоқда. Ниятим, урушни биз кўрдик, фарзандларимиз бу офатдан айри яшасинлар. Осмонимиз беғубор, юртимиз тинч-осойишта бўлсин. Халқимизни хотиржамлик тарк этмасин. Мустақил мамлакатимиз бахтига эрксевар элимиз омон бўлсин.

Одил ҲАМИДОВ,
Навоий техника институти талабаси

●

Ғалаба байрами арафасида «Хотира» китобини варақладим. 32 жилдли бу китобларда 1941-1945 йилларда иккинчи жаҳон уруши жанггоҳларида ҳалок бўлган, бедарак кетган ўзбекистонлик жангчиларнинг рўйхати берилган. Уларнинг номларини ўқир эканман, юрагимдан бир фарёд отилиб чиққандек бўлди. Кўз ўнгимда тўрт юз минг инсон саф тортди. Ўн саккизга тўлиб-тўлмаган, муҳаббат боғидан бир гул узишга улгурмаган алп йигитлар, умри армонга кўмилган забардаст ўғлонлар, кўзларига мунг қўнган оталар. Эҳ-ҳе, улар шунчалик кўпки, билмадим бу армонли қисматларни китоб қандай қатига сиғдирди экан.

Шу куни тўла англадимки, жанггоҳларда йигит умри хазон бўлган «тенгдош» қаҳрамонлар учун ҳам яшашим, ўқишим, юртим, халқим, миллатимга сидқидилдан меҳнат қилишим даркор. Бу нафақат менинг, балки барча ўзбекистонлик йигитларнинг қалб сўзи ва виждон бурчи, зиммасидаги қарзи бўлиши керак. Шунда мустақил юртимиз янада обод, халқимиз тинч-осойишта, боболаримиз руҳи шод бўлади.

Санам ХОТАМОВА,
Қаҳрамон она, меҳнат фахрийси
Навбаҳор тумани

●

— Уруш бошланган кези ёшгина қизалоқман, колхоз боғидан бир челак олма териб уйимизга кетаётган эдим, йўлда бир хотин тўхтатди. У уруш бошланганини, юртга офат оралаганини айтди. Унда уруш нималигини билмасам-да, вужуд-вужудим титраб кетди.

Қишлоғимиздан файз кетди, оғир юмушлар аёллар, болалар, қариялар зиммасига қолди. Иш оғир, тонг ёришмасдан далага чиқамиз, кечгача дам олмай ишлаймиз. Ҳозир ўша кунларимизни эслаб ҳайрон қоламан, нега биз шунча ишласак-да, ҳоримасдик, нолимасдик, Ахир нозик ниҳол бир қиз эдик-ку. Йўқ, у кунлар биз нафақат қизалоқ, балки Ватан ҳимоячилари эдик. Урушга кетган ака-акаларимиз қисмати бизга ҳам боғлиқ эди. Фронт учун, ғалаба учун ишлардик, яшардик, Ўзимиз оч қолсак-да, юпун юрсак-да фронтдаги дўстларимизга илинардик сўнгги насибамизни.

Йўқ, уруш фақат фронтда бўлмади. Фронт ортида ҳам Ўзбекистон деган шундай қудратли маскан бор эдики, унинг меҳнати, саховатию бағри кенглигига бутун олам ҳайратда эди. Бу қўрғон дўстлик, биродарлик, одамохунликдан барпо этилган.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари уруш йилларида фронт ва ғалаба учун сув билан ҳаводек зарур бўлган 4 миллион 806 минг тонна пахта, 1 миллион 282 минг тонна дон, 54,1 минг тонна пилла, 482 минг тонна картошка ва сабзавот, 57,6 минг тонна мева ва узум, 36 минг тонна қоқи, 159 минг тонна гўшт, 22,3 минг тонна жун етказиб берди. Бу рақамлар ортида катта муҳаббат ва меҳнат бор.

Ғалабани таъминлаш учун ёш-қари, хотин-халаж демай мардонавор меҳнат қилдик. Ана шу машаққатли меҳнат билан бугун ёруғ кунларга етиб келдик. Ёшларимиз мустақиллик, озодлик қадрига етсинлар, унга муносиб бўлсинлар.

БАРҲАЁТ СИЙМО

Ҳар кимга ҳам шу кўз очиб юмгунча ўтадиган умрида ўзидан муносиб из қолдириш насиб этавермайди. Бунинг учун инсонда буюк қалб, одамийлик, юрагида битмас-туганмас юрт ишига фидойилик ҳисси бўлиши керак. Шу нуқтаи назардан қараганда марҳум Усмон Самиевнинг ҳаёти кўпчиликка ибратли.

Усмон Самиев Самарқанд туманининг Оҳалик қишлоғида туғилган. 1920 йилдан бошлаб ижтимоий ҳаётда фаол қатнашди. Турли раҳбарлик лавозимларида ишлади. 1927-1930 йилларда бевосита унинг раҳбарлигида Хўжа Аҳрор уездида ҳашар йўли билан биринчи мактаб, шифохона бинолари қурилади.

Иккинчи жаҳон уруши бошланганда у кўнгиллилар сафида Ватан ҳимоясига отланди. Душман билан юзма-юз мардона жанг қилди. Унинг ягона мақсади Ватанни озод кўриш, инсониятни фашизм асоратидан сақлаб қолишдек буюк ишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшишдан иборат эди. Бу туйғу унга битмас-туганмас куч бахш этди.

... Сталинград остонасида кучли жанг борарди. Ўқ ёмғири ёғилади. Дов-дарахтлар ловиллаб ёнди, иморатлар қулади, теп-текис турган ер, ўнқир-чўнқир бўлиб, тупроқ қуюни осмонга кўтарилди. Ҳаёт-мамот жанги эди. Энди душман истеҳкомини ёриб ўтиш керак эди.

У сўнгги гранатани олиб ҳужумга ўтди. Ортидан унинг ихтиёридаги аскарлар ёппасига жангга кирди. Лекин довюрак У. Самиев оёғи ва бошидан яраланади. Юзларидан, кўзларининг атрофидан иссиқ қон оқа бошлайди. Уни дарҳол дала госпиталига олиб боришади. У соғайиб чиқиб яна жангга киради. Яна қаттиқ яраланади.

Усмон Самиев кўксига урушнинг биринчи даражали ордени ва қатор медаллар таққан ҳолда қишлоғига бир оёғидан ажралиб қайтди.

1943 йилнинг куз ойидан У. Самиев Самарқанд туманидаги колхозлардан бирига раис этиб сайланди. Серғайрат инсон хўжаликни оёққа турғазиш учун астойдил курашди. Унинг тадбиркорлиги билан ҳосилдорлик кўтарилди, одамларнинг турмуш шароити яхшиланди. Усмон ака ўзи туғилган бу заминда кўп меҳнат қилди.

Яхшилар номи унутилмайди. Унинг номи ҳамқишлоқлари тилида. Ўрта мактаб, кўча ва идоралар У. Самиев номи билан аталмоқда. Фарзандлари элим, юртим дегувчи фидойилардан. Уларнинг ҳаммаси эътиқодли, юрт қорига ярайдиган инсонлар. Ҳа, Усмон Самиев том маънода барҳаёт сиймолардандир.

Б. ЭРНАЗАРОВ.

МУҚАДДАС БАЙРАМ

Қурбон ҳайит — мўмин-мусулмонларнинг энг улуғ байрами. Бу айёмга бундан бир неча минг йиллар илгари асос солинган. У ўз мазмуни билан ҳам умумбашарий бўлиб, инсонни улуғлашга қаратилган. Қолаверса, у барчани дўст ва биродарликка, тинчликка, муҳтожларга ёрдам кўрсатишга, сахийлик ва покдомонликка чақиради.

Истиқлол шарофати билан Ийд ал-адҳа куни янгича мазмун касб этиб, халқимизнинг янада суюкли байрамига айланди.

Шу улуғ айём арафасида кўпгина юртдошларимиз ҳаж фарзини адо этиш мақсадида Саудия Арабистонининг Жидда шаҳрига жўнаб кетишди. Мухбиримиз Қурбон ҳайити ва ҳаж зиёрати бурчи ҳақида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Диний ишлар қўмитаси раиси Абдуғани АБДУЛЛАЕВ билан мусоҳаба ўтказди.

— Ҳурматли Абдуғани ака, Ҳаж зиёратига борувчиларни танлаш бу йил қай йўсинда ўтди. Уларга давлатимиз томонидан кўрсатилган имтиёзлар хусусида ҳам гапирсангиз.

— Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим. — Ҳаж қилувчиларни танлаш жойлардаги раҳбарлар зиммасига юклатилган. Биз уларга бу муқаддас бурчга лойиқ номзодлар танлашни тавсия қилдик. Ҳар бир вилоят Вазирлар Маҳкамасига ўз рўйхатини берди. Шунга асосан иш охиригача етказилди. Ўтган ҳафта ҳамюртларимиз Ҳажга кетишди. Уларга давлатимиз катта ёрдам уюштирди. Хожилар юртбошимизга ғамхўрлик учун миннатдорчилик билдиришмоқда. Қурбон ҳайитида кимки нима тиласа Оллоҳ таоло ниятига етказгусидир. Бу йил муқаддас Ҳаж сафарига борувчилар сони 3 мингга етди. Собиқ Иттифоқ даврида Ўзбекистондан атиги 5-10 нафар кишигина борарди. Ҳаж бу оддий сайр сафари эмас. Аксинча, ҳар бир қудрати етган мусулмон учун у фарздир. Бу муборак ибодат мамлакатимизга барака ва тўкинлик, юртдошларимизга обрў-эътибор келтириши муқаррар.

— Қурбон ҳайитини нишонлаш қачон ва қандай пайдо бўлган. Шу ҳақда фикрингизни билмоқчи эдик.

— 10 май — чоршанба куни бутун дунё мусулмонлари ва Ислом олами Қурбон ҳайитини нишонлайди. Бу байрамнинг мазмуни ниҳоятда чуқур ва илдизи мустаҳкамдир. Бундан 4 минг йил муқаддам Иброҳим Ҳалилуллоҳ алайҳиссалом даврига келиб инсон ҳаётида туб ўзгаришлар бошланган. Ўша пайтгача одам боласи қурбонлик қилиб келинар эди. Иброҳим алайҳиссаломга Оллоҳ таолодан ўғли Исмоилни Марво тоғига олиб чиқиб қурбонлик қилиш ҳақида вожиб келди. Ҳазрат Иброҳим ҲАҚ таологa итоат қилиб ўз жигаргўшасини қурбонлик қилиш учун буюрилган жойга олиб борди. Бироқ унга қўлидаги ўткир пичоқ бўйсунмади. Яратганнинг иноятi билан Исмоилга ҳеч нарса бўлмади. Бу билан Оллоҳ Субҳанаҳу ва таоло Одам фарзандларига инсонлардан қурбонлик қилишни маън этди ва жониворлардан маълумларини қурбонлик қилишга вожиб қилди. Инсон Оллоҳ таолонинг ерда яратган энг улуғ яратмаси. Ана шу улуғлик уни қурбон бўлишдан қутқарди. Унинг ўрнига Худо йўлига жондорлар сўйиб қурбонлик қилинадиган бўлди. Бу инсон тарихида, унинг онги такомиллашувида катта воқеа эди.

«Худонинг уйи» саналмиш муқаддас Каъбатуллоҳни Оллоҳнинг фармони билан Иброҳим алайҳиссалом ва у кишининг ўғли Исмоил Тури Сино, Тури Сийно, Ҳиро, Лубнон Жуддий тоғларидан тош келтириб қайта қурганлар. Жаброил алайҳиссалом тош кесдилар, фариштaлар Иброҳимга олиб келдилар ва ул зот тош тердилар. Ниҳоят, Каъбатуллоҳ биноси барпо бўлди. Оллоҳ таоло Жаброил алайҳиссалом орқали Иброҳимга фармон қилдилар. «Халқни Ҳажга чиқаринг», — дея. Иброҳим алайҳиссалом Қубайс тоғига чиқдилар ва ундан «Эй, Одам фарзандлари, Оллоҳ таоло Сизларга Байтуллоҳни бунёд қилди ва Сизларга уни Ҳаж қилишингизни буюрди» Шу пайтдан бошлаб инсонларга Байтуллоҳни Ҳаж қилиш фарз амалларидан бири бўлиб қолди. Ҳар йили муборак айём куни бутун мусулмон оламида Ҳаж мавсуми бошланади. Муқаддас Каъба тавофу зиёрат қилинади. Ҳайит кунида қурбонлик қилиш, камбағалларга меҳр ва саховат кўрсатишга нима етсин. Ийд Қурбон кунлари аразлашганлар гина-кудуратларни унутиб ярашадилар, бечоралардан ҳол сўрайдилар ва ҳадялар қиладилар. Икки ракат номоз ўқишга эса ҳар бир мусулмон бурчли. Қурбон ҳайитининг ғояси кечиримлиликни улуғлайди. Сахийлик-бебаҳо фазилат. Бу байрам фуқароларни мамлакатимизда тинчлик ва осойишталик бўлишга даъват этади, халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлайди.

Мустақилликка эришгандан сўнг Қурбон ҳайити Ўзбекистонда расмий байрам қилинадиган бўлинди. Уни мамлакатимизда яшаётган барча халқлар ва дин аҳли нишонлайди. Бу айём дўстлик ва биродарлик байрами сифатида ҳам қадрли. У ҳали айтганимдай қадимдан давом этиб келаяпти. Бу билан ўз ҳаётчанлигини яна бир карра исботлаяпти. У одамлар орасига адоват ва нифоқ солишга бутунлай қарши, фақирларга ёрдам беришга, бошқа турдаги дин аҳилларига иззат-эҳтиром кўрсатиб яшашга ҳам чорлайди.

— Бу галги Ийд Қурбон куни мамлакатимизда иқтисодий юксалиш сари илк қадамлар қўйилаётган бир даврга тўғри келмоқда. «Қишлоқ ҳақиқати» газетаси мухлисларига қандай тилакларингиз бор?

— Сўзларингизга тамомила қўшиламан. Ва сўзим якунида шуларни қўшимча қилишга жазм этдим. Шу файзли Қурбон Ҳайити кунлари Парвардигордан нима сўрасанг шуни беради. Бутун бир мустақил мамлакат аҳли якдил бўлиб, Тангри таолодан фаровон ва тинч ҳаёт, баракали ҳосил ҳамда мустаҳкам эътиқод сўрайлик. Муштарийларга ҳам тилагим шу. Йилимиз қут баракали, файзу футуҳли йил бўлсин, халқимиз ризқ-рўзини Ҳақ таолонинг ўзи зиёда қилсин, деҳқонларнинг кишт-корларига Оллоҳ таоло барака берсин.

Ийд Қурбон байрамингиз умр боқий бўлсин, азизлар.

Оллоҳ таборака ва таоло муътабар айёмимизни муборак этиб, ҳар йили бу байрамни фаровонликда ва осойишталикда кутиб олишни муяссар айласин.

Суҳбатдош: Давлатмурод САЪДУЛЛАЕВ.

9 МАЙ — БУЮК ҒАЛАБА КУНИ

ДИЁР ИШҚИ

Бошланганда суронли йиллар,
Ўтли йиллар, бўронли йиллар —
Жангга кирдик виждон ҳукми-ла,
Ҳисоблашмай жонимиз билан.
Номимизни ёздик тарихга,
Ўчмас қилиб қонимиз билан.
Жангга кирдик, кўзларда ғазаб,
Диёр ишқи, халқ меҳри экан.
У кунлардан ҳаёт безгану,
Шафқат билмас ўлим зериккан...
Обод эллар ҳувиллаб қолган,
Эшикларда занг босган қулф,
Ўз уйига ўзи бегона.
Кексаю ёш юрар қисилиб.
Тўй-ҳашамлар ўрнини олган,
Аза очган уйларда йиғи.
Оталарга қолган жангдаги
Ўғилларнинг тўни, кийими...
Эркалашга зор гўдакларнинг,
Қарашида оламча ташвиш.
Оналарнинг қалбин қиймалар,
Тонгда кўрган мотамсаро туш...
Ҳамма ҳайрон бир маълун уруш—
Бошга солган бунча кулфатдан.
Парда тутган гўёки осмон,
Кўз очирмас бу рутубатдан.
Мол йиғарин қилмаёқ хаёл,
Қора кийган не-не келинлар...
Очлик дарди, ҳижрон бир томон,
Эсламайлик дўстлар, келинглар!

ДАРҒАЛАР

Сенинг сафингдаман, ҳали оёқдан,
Сув кечар этикни ечганимча йўқ.
Ҳали тўнмагандай сариқ доғ ташлаб,
Намат шинелимни тешиб ўтган ўқ.
Ҳамон димоғимдан кетмаган бурқсаб—
Ёнган шаҳарларнинг қўланса ҳиди...
Тунлари қуш уйқу заҳматкаш, ҳалол,
Бу менинг йигитлик йилларим эди.
Ҳандақлар ичида оч-наҳор ётиб,
Қор-ёмғир остида увганларимиз.
Тупроққа тўш бериб, тиззалаб елиб,
Маълун ёв галасин қувганларимиз.
Ёдимдан ўчмас ҳеч, гўё кечадек,
Аскарлик даврининг ажиб гашти бор...
Тириклар қатори қурбонларнинг ҳам,
Ҳар бирин бир дунё саргузашти бор.
Ҳали кўз ўнгимда сўнгги хатларин,
Жўната олмаган талай жангчилар...
Падаркуш, нияти шум ёвузларнинг
Ўрдаси топталиб, боши янчилар.
Оналар кўз ёши, келинлар доди,
Гўдаклар нолиши ҳеч қачон қўймас.
«Моабит» турмаси эмас бу олам,
Ёвуз қашқирларга инсон қўй эмас.
Сенинг сафингда у осмон қопқаси,
Ернинг ҳалқасидан тутган дарғалар.
Сенинг шарофатинг, йўлай олмайди.
Ҳаёт гулшанига ола қарғалар.

Толиб ЙЎЛДОШ.

ЖАСОРАТ ВА САХОВАТ

Ўзбекистон — уруш даврида нафақат ҳарбий кадрлар тайёрлайдиган макон, балки, фашистларнинг «яшин тезлигида уруш» режасини барбод этган, фронтни моддий воситалар билан таъминлаб келган қудратли қалқон эди.

Ўзбекистон меҳрли кўксини дўстларига очди. Ўзбекистонга бир миллионга яқин киши кўчириб келинди. Ўзбек халқи уйсизларга уй, кийимсизга кийим, очларга насиба тутди. Ота-онасиз қолган етимларга қайноқ қалбидан жой бериб, бошини силади. Тошкентлик оддий темирчи Шоаҳмад Шомаҳмудов умр йўлдоши Баҳри ая билан урушнинг энг оғир — тақчиллик йилларига қарамай, ота-онасиз қолган 16 болани ўз тарбияларига олиб вояга етказдилар. Уларнинг бу жасорати тилларда достон бўлди.

Тез орада 104 та саноат корхонаси республикага кўчирилди. 17600 вагонда келтирилган ускуна ва дастгоҳлар учун 1—2 ой ичида заводлар қурилди. Уларда урушнинг дастлабки ойларидан бошлаб маҳсулот ишлаб чиқарилди. Чирчиққа кўчирилган машинасозлик заводи қирқинчи кунда ўқ-дори учун деталлар, бироздан сўнг эса миномётлар ишлаб чиқарди. Авиасозлар эса 47 кунда жанговар самолётлар чиқаришни бошлади. Ўша пайтларда темир йўл платформалари бир дам бўлсин эшелонлардан бўшамас, неча минг тонна юк ва ишчи-хизматчиларни олиб келаётган вагонларнинг кети узилмасди.

1941 йилнинг охирига келиб республикадаги 300 завод-фабрика фронт учун қурол-яроғ, ўқ-дори ишлаб чиқара бошлади. Уларнинг узлуксиз ишлаши учун биринчи навбатда ёнилғи, электр энергияси ва металл керак эди. Энергетика қувватларини ошириш, металл ишлаб чиқариш корхоналари бунёд этишга киришилди. Улар синалган халқ қурилиши — ҳашар усулида амалга оширилди. 1944 йилнинг 5 мартида Ўрта Осиёда биринчи металлургия заводи ишга тушди. Уруш йилларида Ўзбекистонда саноат маҳсулотларининг умумий ҳажми 7 баробар, шу жумладан оғир саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 4 баробар, машинасозлик саноат маҳсулоти 13,4 баробар, рангли металлургия саноати 6 баробар ошди.

Ўзбекистонда урушнинг дастлабки кунларидан бошлаб «Ҳамма нарса фронт учун, ҳамма нарса ғалаба учун» шиори остида умумхалқ жамғармаси вужудга келтирилди. Юртимиз меҳнаткашлари фронт жамғармасига 650 миллион сўм пул ва 56 килограмм олтин ва кумуш билан ўз ҳиссаларини қўшдилар.

Яна 4.260 миллиард сўм миқдорида давлат заёми ва пул-буюм лотереясини ҳам тўладилар.

Гитлерчилар устидан қозонилган буюк ғалабада Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ходимларининг ҳам беқиёс хизматлари бор. Асосий ишчи кучи ҳисобланган эркакларнинг фронтга кетиши, барча деҳқончилик ишлари аёллар ва болалар зиммасига қолганига қарамай улар катта фидойилик ва ватанпарварлик намуналарини кўрсатдилар. 1941 йилда ўзбек пахтакорлари 1 миллион 645.700-.. тонна пахта етиштирдилар. Бу 1940 йилдагига нисбатан 200 минг тонна кўпдир. Шу жумладан фронт ҳимояси учун сув билан ҳаводек зарур ҳисобланган ғалладан ҳам 1940 йилга нисбатан уч ҳисса кўп ҳосил олишди.

Саҳоватли ўзбек деҳқонлари фронт ортидан туриб, душманга қақшатқич зарба бердилар. Уруш йилларида улар фидокорона меҳнат қилиб 4 миллион 806 минг тонна пахта, 1 миллион 282 тонна дон, 54 минг 100 тонна пилла, 482 минг тонна картошка ва сабзавот, 57 минг 600 тонна мева ва узум, 36 минг тонна қоқи, 159 минг тонна гўшт, 22 минг 300 минг тонна жун етиштириб, ғалабани таъминлашда мислсиз жасорат кўрсатди.

Ўзбекистон меҳнаткашларининг биргина харьковлик биродарларига кўрсатилган саховатларига назар ташласак, уларнинг ғалабага қўшган ҳиссаси нақадар улкан эканлигини ҳис этиш мумкин.

Ўзбек халқи урушдан жафо чеккан харьковлик дўстларига 40 миллион сўм пул, 300 центнер мева-сабзавот, 400 центнер ғалла, 9.500 бошдан зиёд қорамол ва кўплаб озиқ-овқат ва кийим-кечаклар юборишган. Бундан ташқари 1943 йилда озод этилган районларга 2000 дан ортиқ трактор, автомобиль ва қишлоқ хўжалиги машиналари юборилган ва издан чиққан қишлоқ хўжалигини қайта тиклаш учун 1595 нафар тракторчи, 225 нафар механик, 50 комбайнчи, 11 нафар ҳисоб-китобчи мутахассислар жалб этилган эди.

Чорвадорлар ҳам бу оммавий ҳаракатда олтин ҳарфлар билан битишга арзигулик эзгу ишларни амалга оширишган. 1943 йилда озод этилган район меҳнаткашлари учун 182 минг бош қорамол жўнатишган. 1944 йилнинг биринчи чорагида эса бу рақам 122 минг 146 бошни ташкил этган.

Республикамиздаги йирик саноат корхоналари ишчи-хизматчилари фашистлар вайрон этган саноат корхоналарини қайта бунёд этиш учун оталиқ ёрдами уюштиришган. «Ташсельмаш» заводи «Ростсельмаш» заводини, республикамиз энергетиклари Украина ва Белоруссия электростанциялари қурилишини, Ангрен кўмир қазувчилари Донецк кўмир қазиб чиқарувчиларини «Текстильмаш» заводи жамоаси эса тўқимачилик корхоналарини оталиққа олиб, кадрларни қайта тиклашларида мададкор бўлишди. Бу билан халқимиз ўзининг инсонпарварлиги ва бой маънавий дунёсини, кенг феъллигию саховатпарварлигини она тарих олдида яна бир бор намойиш қилди.

Ўзбекистон халқининг фронт ортидаги жасорати, мардлигию матонати, заҳматли меҳнатини қаламга оладиган бўлсак, том-том китобларга ҳам сиғмайди. Шундай экан, ҳамиша қалби саҳоват ва мардликка, яхшиликка ва эзгуликка тўла Ўзбекистон халқига таъзим қиламиз.

ҚУТЛАЙМИЗ

Қадрли Абдулла ЭГАМБЕРДИЕВ!

Муборак, қутлуғ ёшингиз муносабати билан Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур туманидаги «Эгамберди ошпаз» ишлаб чиқариш-савдо ва овқатланиш фирмаси жамоаси, барча ҳамкасбларингиз номидан чин кўнгилдан йўлланаётган ушбу табрикномани қабул этинг. Бу қутловимизга мамлакатимизнинг турли вилоят ва туманларидаги дўст-ёронларингиз, Сиздан касб ўрганган, ғамхўрликларингиздан баҳраманд бўлган шогирдларингиз ҳам қўшилиб, уларининг энг эзгу тилакларини изҳор этадилар. Нафақат Ўзбекистон, балки Марказий Осиёдаги кўпгина шаҳар ва қишлоқлар аҳолиси кўҳна Тошкентнинг Сағбон кўчасида маълуму машҳур бўлган отангиз Эгамберди ошпаз, унинг укалари — Раҳмонберди ошпаз, Худойберди ошпаз, Раҳимберди ошпазларнинг эл-юрт олдидаги хизматларини доимо чуқур ҳурмат билан тилга олади ва уларнинг касб маҳоратига таҳсинлар ўқийди. Ана шу катта сулоланинг қутлуғ анъаналари Сизнинг бошчилигингизда, укаларингиз — Файзулла ошпаз, Раҳматилла ошпаз, Раҳмонберди ошпаз фарзандлари — Жўра, Эргаш, Йўлдош, Комил, Омил, Қобил, Худойберди ошпазнинг ўғиллари — Фатхулла, Ҳусниддин, Раҳимберди ошпазнинг зурриётлари — Алим, Анвар ошпазлар томонидан давом эттириб келинганлигини, бугунги кунда уларнинг сафига шу авлоднинг янги-янги ворислари қўшилганлигини эл-юрт жуда яхши билади ҳамда дуо кетган касб соҳибларининг хизматини ҳамиша эътироф этади.

Сиз учун ғоят қувончли кунда муборакбод этар эканмиз, узоқ умр, сиҳат-саломатлик тилаб, фарзандларингиз — Турсунбой, Турғунбой, Маҳсумахон, набираларнинг орзу ҳавасини кўришингизни, сулоланинг барча ворисларини халқимиз эъзозига сазовар бўлган машҳур ошпазлар руҳи доимо қўллаб туришини ният қиламиз.

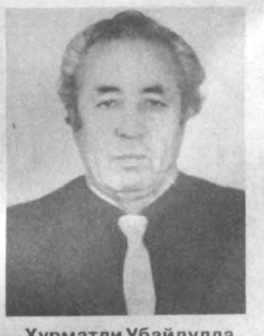

Ҳурматли Убайдулла ПОЗИЛХОНОВ!

Шу кунларда Сиз умр аталмиш улуғ ва беназир ҳаёт йўлингизнинг олтмишинчи довонига шукроналик туйғуси билан қадам қўймоқдасиз. Не бахтки, умр китобингизнинг зарварақлари ҳаётий рангларга бой. Йиллар силсиласи бирбиридан бетакрор. Инчунун, 1954 йили 11-ўрта мактабни муваффақиятли тамомлаб, Оққўрғон туманининг Элтамғала қишлоғида бир йил муаллимлик, сўнгра Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг тарих-филология факультетида талабалик йиллари, 60-йилларнинг бошларидан бошлаб олийгоҳ кафедрасида ўқитувчи — булар ҳаммаси фаолиятингизнинг айрим жиҳатларинигина белгилайди, холос.

Институт жамоаси, талаба-шогирдлар Сизнинг ижтимоий ҳаёт ва жамоат ишларида ташкилотчилик салоҳиятингизни таъкидлаган ҳолда устоз-мураббий ҳамда олим сифатида ҳам ғоят қадрлашади. 1975 йилдан иқтисод фанлари номзоди илмий даражасини улуғлаган ҳолда 30 га яқин илмий мақолалар, долзарб мавзулардаги дастур, ўрта мактаб ўқувчилари учун мўлжалланган «Иқтисодий назария» қўлланмасининг муаллифларидан бири ва муҳаррири сифатидаги хизматингиз беназир. «Иқтисодий назария ва ҳозирги замон» китобининг муаллифларидан бири эканлигингиз ҳам шогирдларингиз учун ибратлидир. 1992 йилдан «Иқтисодий назария» кафедрасининг мудири сифатида 20 нафардан зиёд жамоага бош-қош бўлиш билан бирга кўп сонли талабаларнинг ғамхўр ва талабчан мураббийи эканлигингизни барча эътироф этади.

Зукко халқимизнинг «Олим бўлиш осон, одам бўлиш қийин» деган ажойиб мақолини тилга оладиган бўлсак, Сизнинг оиладаги нуфузингиз янада бўртиб кўринади. Умр йўлдошингиз — Қундузхон опа билан биргаликда 4 нафар фарзандни тарбиялаб, уларни мустақил ҳаёт қучоғига йўлладингиз. Уларнинг ҳаммаси олий маълумотли, мўмин-қобил. Алишержон ва Беҳзоджон турли соҳаларда хизмат қилишаяпти. Шаҳнозахон ва Дилнозахонлар онаси изидан бориб, педагог-тарбиячи сифатида фаолият кўрсатишяпти.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, падари бузрукворингиз Позилхон ота бугунги кунда ўзининг 93 баҳорини қаршилаётган экан, бу пиру бадавлатлигу тетикликда Сиз ва Сиз каби 13 нафар фарзанднинг камоли, қувончлари унинг умрига умр қўшаётганлиги кундай равшандир.

Муҳтарам Убайдулла Позилхон ўғли! Қутлуғ 60 ёшингиз муборак бўлсин! Ҳаётингизнинг ҳар бир қадамида Сизга омад ёр бўлсин!

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институти жамоаси ва дўстларингиз.

ХАЛОСКОР ХАЛҚ, БУНЁДКОР ХАЛҚ

● ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН. Немис-фашист босқинчиларига қарши олиб борилган жангларда қорақалпоқ халқи ҳам ўзининг жуда кўп асл фарзандларидан жудо бўлди. Биргина Чимбой туманидан урушга кетган жангчиларнинг ярмидан кўпроғи она юртига қайтмади. Қаҳрамонлар ҳамиша эъзозда. Шаҳарнинг энг хушманзара «Тоғёп» канали соҳилида қаҳрамон жангчилар хотирасига ёдгорлик ўрнатилди.

* * *

Буюк ғалабанинг 50 йиллиги байрамига Элликқалъа тумани меҳнаткашлари ҳам катта тайёргарлик кўрдилар. «Москва» фермерлар уюшмаси ташаббуси билан Оқчақул соҳилида 4 гектарлик мевали боғ барпо этилди. Айни кунларда кўчатлар барқ уриб ўсмоқда.

***

● НАМАНГАН. Фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллиги нишонланадиган кун арафасида ёғ-экстракция заводи клубида жанговар ва меҳнат шоншуҳрати музейи очилди. Уруш йилларида армияга чақириш пункти шу клубда жойлашган бўлиб, минглаб наманганликлар шу ердан фронтга кетганлар.

Музейда ташкил этилган кўргазмада фашист босқинчиларига қарши олиб борилган жанглар ва мамлакат ичкарисида қилинган қаҳрамон она меҳнат тўғрисида ҳикоя қилинади. Урушга қадар ёғ-экстракция заводида ишлаган ва фронтдан Олтин Юлдузни порлатиб қайтган Абдусаттор Раҳимовнинг ҳаёти, жанговар йўли кўргазмадан алоҳида ўрин эгаллаган. Афсуски Абдусаттор акага Ғалабанинг 50 йиллигини нишонлаш насиб этмади. Бундан уч йил бурун у оламдан ўтди. Унинг фарзандлари ташкил қилган музей Абдусаттор Раҳимовга ва урушдан қайтмаган наманганлик жангчиларга ўрнатилган энг яхши ёдгорликдир.

* * *

● ТОШКЕНТ. Байрам арафасида Тошкентнинг Миробод тумани ижтимоий таъминот бўлимида иккинчи жаҳон уруши ногиронларига Германиянинг «Майра» фирмасида тайёрланган, фойдаланиш учун қулай бўлган аравачалар топширилди.

● СИРДАРЁ. Гулистон шаҳридаги маданият ва истироҳат боғида урушда қаҳрамонларча ҳалок бўлган жангчилар хотирасига ёдгорлик бунёд этилди. Немис фашист босқинчиларига қарши курашда 4 минг сирдарёлик аскар ҳалок бўлган. Ёдгорлик мажмуида уруш қурбонлари, байналмилалчи жангчилар номи абадийлаштирилган.

ХОРАЗМ. Шовотқальада уруш қатнашчилари билан ёшлар учрашуви бўлиб ўтди. Фахрийлар ёшларга ўзларининг жанговар хотираларини сўзлаб бердилар.

Фермерлар ва хўжалик раҳбарлари диққатига!

Тошкентдаги ташкилот пул ўтказиш йўли билан ФА-25 маркали сут идишлари /флягаларни/

СОТАДИ

Шунингдек қишлоқ хўжалиги машиналари, юк ташиш, кўтариш ва коммунал машиналари учун иш босими 16МПа дан 25 МПа гача гидроцилиндрларни шартномалар бўйича етказиб беради.

Мурожаат учун телефон: /3712/ 78-58-66.

Ҳамкорликка чорлов

Польшадаги савдо компанияси VI ва V типга мансуб, юқори сифатли пахта толасини доимий равишда

СОТИБ ОЛАДИ

Озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармонлар, тўқимачилик саноати буюмлари, хўжалик ва маиший молларни пахта толасига айирбошлаш юзасидан ҳам ҳамкорлик қилиш мумкин.

Манзилгоҳ: 80-952, Польша, Гданск шаҳри, Фисзера кўчаси, 14/227.

Телефон: /10-48-58/ 47-17-49.

Телефон /Факс/: /10-48-58/ 47-22-29.

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик фанлари академияси жамоаси шоличилик илмий-текшириш институти директори, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди

Зикрилла Исмоилович АБДУЖАББОРОВнинг

бевақт вафоти муносабати билан унинг оиласига ва қариндошларига чуқур таъзия билдиради.

МАЙДОНГА ТУШИНГ, АЛПОМИШ ВОРИСЛАРИ

Теннис

Республикамиз раҳбарияти нафақат сиёсат ва иқтисодиёт жабҳасида, балки спорт соҳасида ҳам жонажон Ўзбекистонимиз халқаро миқёсда юксак мавқелардан бирини эгаллаши учун тегишли чора-тадбирларни кўраётганлиги таҳсинга лойиқдир. Узоқни кўзлаб амалга оширилаётган бу чора-тадбирлар ҳозироқ ўз самарасини бераётганлиги эса ният холислиги, истиқбол порлоқ эканлигидан далолатдир. Мисол тариқасида Вазирлар Маҳкамасининг республикамизда футболни ривожлантириш юзасидан 1993 йил март ойида қабул қилган қарори, шундан сўнг ушбу ўйинни оммалаштиришга оид чора-тадбирлар натижаси ўлароқ мамлакатимиз футболчилари XII Осиё ўйинларида эришган тарихий ғалабани эслаш мумкин. Зотан миллий кураш, бокс, спортнинг бошқа турларини юксалтириш эвазига Ўзбекистон вакиллари халқаро миқёсда муносиб мавқега кўтарилиши учун ҳам замин ҳозирланмоқда.

Теннис бўйича Ўзбекистон Республикаси Президенти Кубоги учун бу йил иккинчи бор ўтказиладиган халқаро турнир ҳам юртимиз довруғини ошириш, вакилларимизнинг халқаро даражага чиқиб, хорижий спортчилар билан беллашишларига кенг имкониятлар очиб беришга қаратилган нуфузли мусобақалардан биридир. Баҳслар 26 август — 3 сентябрь кунлари ўтказилиши режалаштирилган.

Олдинроқ эса теннис бўйича «Сателлит-Буюк ипак йўли» номи билан туркум мусобақалар ташкил этилади. Уларнинг дастлабкиси 6-13 май кунлари пойтахтдаги «Динамо» теннис кортларида бўлиб ўтади. Кейингилари 13-20 май кунлари Самарқандда, 20-27 май кунлари Фарғонада, 28 май — 4 июнь кунлари яна Тошкентда ўтказилади.

Мусобақаларга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш учун Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков раҳбарлигида ташкилий қўмита тузилган. Тошкент ва Самарқандаги теннис ўйингоҳлари баҳсларга деярли шай бўлса, Фарғонадаги янги теннис корти 15 май куни ишга тушади.

Мусобақаларга 70 га яқин хорижий спортчилар таклиф этилган, Ўзбекистондан эса 10 теннисчи қатнашади.

Шу билан сўзимизга нуқта қўйсак ҳам бўларди. Лекин иккита мулоҳаза билдиришни лозим топдик. Қаранг, бозор иқтисодиётига ўтиш палласидаги мураккабликлар баҳонасида бу мусобақалар ташкил этилмаслиги ҳам мумкин эди. Бу ҳолда, равшанки, Тошкент, Самарқанд, Фарғонадаги ажойиб теннис ўйингоҳлари ҳам юзага келмаган бўларди. Республикамиз раҳбариятининг узоқни кўзлаб иш тутиши боис эса ажойиб спорт иншоотларига эга бўлдик, теннисчиларимиз таниқли хорижий рақиблар иштирокида ўз кучларини синаб кўриш имкониятини қўлга киритишди.

Иккинчи мулоҳазамиз айни шу имкониятлар билан боғлиқликдир. Сир эмаски, ҳозир баъзи ёш-яланглар пул топишнинг осонроқ йўли — савдо-сотиқ, тижорат ишларига ўзларини уришмоқда. Эҳтимол, улардан қайсиларидир шу тариқа мол-дунё орттириш имкониятига эга ҳам бўлишар. Лекин инсон фақат ебичиш учунгина дунёга келмайдику! Тўғри, тириклик ташвишларидан ҳеч қайси биримиз кўз юма олмаймиз. Бироқ саъй — ҳаракатларимиз, орзу-интилишларимиз шунчаки рўзғор ташвишлари, мол-дунё орттириш билан чекланиб қолмаслиги ҳам керак. Спорт, хусусан теннис саломатликни мустаҳкамлабгина қолмасдан ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан инсоннинг юксак чўққиларга кўтарилишига имкон берадиган манбаалардан биридир. Зеро, ҳозирги пайтда жаҳоннинг етакчи теннисчилари йилига миллион-миллион даромад қилишади, айни чоқда ўзи ва юртининг довруғини оламга ёйишади, яъни энг бадавлат кишилар сафига кўтарилиш билан бир қаторда чуқур маънавий озиқ ҳам олишади.

Демоқчимизки, биздаги айрим ёш-яланглар ва уларнинг ота-оналари ҳам савдо-сотиқ, тижорат орқали қўлга киритиш мумкин бўлган бугунги беш-ўн сўмни кўзлаб эмас, теннис ёки спортнинг бошқа бир тури орқали эга бўлинадиган миллионлаб доллорлар, ҳеч нима билан қиёслаб бўлмас нуфуз, обрў, эл-юрт довруғини оламга таратиш каби эзгу мақсадлардан келиб чиқиб иш кўрсалар, асло кам бўлмасликлари турган гап.

Ё ўлкамизда хорижий рақибларни енгиб, нуфузли мусобақаларда ғалаба қозонишга қодир азаматлар йўқми? Бунга ишониш қийин. Илгари ўзини кўрсатишга имкониятлар чекланган эди, шу боис майда-чуйда мақсадлар билан ўралашиб юравердик. Жонажон Ўзбекистонимиз мустақилликни қўлга киритгач, республикамиз раҳбарияти турмушнинг турли жабҳаларида, шу жумладан спорт соҳасида ҳам кенг шароит яратибгина қолмай, ҳар қадамда мадад кўрсатаётган бир пайтда бу катта имкониятдан фойдаланиш зарур.

Алпомиш авлодлари, қадимий анъаналарнинг ворислари, ўзлигингизни тўла намоён этадиган фурсат етди. Энди бу ёғи сизнинг саъй-ҳаракатларингизга боғлиқ!

Шермуҳаммад ЙЎЛДОШ ўғли.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эрқул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» КОНЦЕРНИ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Масъул котиб ўринбосари — 32-56-25. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51,33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими — 32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими — 32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Рўйҳатдан ўтиш тартиб рақами 2. Буюртма Г—0194, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 20.00

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. 1 2 3 3 4 6.